

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVÉ:
Hozunk mező gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénsek a kiadóhivatalhoz szívesen.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40—66.

TARTALOM.

Szemle. — Ix. —	Lap	443
Gazdagytülés Kassán		444
Országos értekezlet a mezőgazdasági munkásközvetítés tárgyában		448
A szőlőgazdák országos tanácskozása Budapesten		448
A víz- és szélmotorok gazdasági használata. — <i>Klaszok Ődön</i>		449
Mire ügyeljén a gazda tűzbiztosításánál. — <i>Balogh Bálint</i>		449
A gyomirtó fésű. (Weeder.) — <i>Péterffy Tamás</i>		450
A népies nyelven drótféregről nevezett rovarról. — <i>Básczel Elek</i>		450
Kérdések és feleletek		451
Kérdések: Buzabeszáradás. <i>J. K.</i> — Here- és luczerna-levél lehullása. <i>L. S.</i> — Czizrotermelés. — Zöldtrágya-növény agyagtalajra		
Feleletek: Repczetermelés. <i>Szilcs János.</i> — Ritka csalamádé sűrűbbé tétele. <i>F. Z.</i> — A széna gyors szárítása. <i>Szilcs János.</i> — Közörtlőke kezelése. <i>F. Z.</i>		
Aprók		451
Hírek		452

SZEMLE.

(Bolond időjárás. — A világ gabona árai és a mieink. — A hivatalos vetésjelentés. — A kassai gazdagytülés. — Dalmát borhamisítások.)

Budapesti vagy aszfalt jargonban azt kérdeznék: „Hát időjárás ez?” „Szépen!” volna reá a felelet! Bizony nem szépen, hanem csunyán, mert mindenfelé bolondozik az idő és játszik a szegény gazdákkal és keserves egyévi munkájukkal. A mig Indiában e héten felhőszakadások következtében több száz ember hullámsirhalált szenvedett, addig Baján, Déván, Orsován, Temesvárott, Dettán, Csakován, Brassóban stb. a Balkán szerb és bolgár hódította területein, Romániában, az osztrák-magyar hadiflotta kikötővárosában Polában, de sőt Wienben is földrendések voltak. Sárosban árvizek, Máramarosban, Biharban és Erdélyben fagyok és havazások. Az Alföldön és Erdélyben derek és jégverések uralkodtak. S így tovább egészen a rogyásig! Nagy hóhullámok Amerikában és Londonban. Néhány nap múlva itt lesznek.

Szász Ferencz t. munkatársunk Pusztakamarról a következőket írja:

Folyó hó 16-án nagyon is szokatlan jelenségre virradtunk. Vastag dér, erdélyiesen szólva hóharmat borította a mélyebb fekvésű helyeket. Az okozott kár még nem bírálható meg, mert hiszen árthatott a szalmás gabonának is, de annyit már a kora hajnali órákban észre lehetett venni, hogy az alatt fekvő helyeken s különösen a patakok mentén lévő tengerinek, paszulyoknak, töknek, dinnyének, ugorkának nagyon is ártott, sőt a lekaszált rétek friss sarju növése is töredezett lábam nyomán. A hőmér-

séklet junius 6-ika óta folytonos csökkenőben: Mig 6-án 13 R⁰ volt a minimum, addig a mult éjjel csak 3 R⁰ volt. Legnagyobb kétségek között várjuk a közel jövőt, melyről majd legközelebbi gazdasági levelemben fogok beszámolni.

A mig a »mi lesz, mi nem lesz« felett morfondírozunk az alatt éberén figyeljük a világ gabona-forgalmát és az alakulásait. A mi feltűnő az, hogy Amerikában nap-nap után 1—1½ centes arányban ugrik a buza ára s így feltételezhető, hogy a Shaw-féle statisztika a minuszos 1 millió acre bevetett terület felé hajlik az igazság. az Egyesült-Államok hivatalos plusos 6 milliós acre kimutatásával szemben. De a nagy szárazság és a hóhullám, mely nálunk is két héttel ezelőtt valószínűs kánikulát idézett elő, nagy károkat okozott odaát. Érdekes, hogy a tengeri ott 8—10 centesen drágult május óta. Oka, akár nálunk is a mult évi tengeri elázása, megpenészedése, be nem érése, mely a szemek csiraképségét nagy részben megölte. Bizony a tengeri általában igen rosszul kel. De mindez hatástalan marad a budapesti gabonatözsde és az amerikai jegyzések már nem számítanak szentírásnak nálunk. Most úgy vagyunk velük a nagy nemzetközi decentralizáció folytán, mint a hogyan egyes magyar vidékek a budapesti tözsdevel. Ignoráljuk azokat. Megszűnt az a nagy stílus, hogy az áralakulást Budapesten az amerikai jegyzések, a készáruüzleti körütekintés és időjárás, meg statisztikai dolgok irányítsák, most egész közönségesen a személyek játéka folyik a piacon, még pedig a legnagyobb terrorral és így alig is van jelentősége annak, hogy az amerikai jegyzések mit hoznak, hogy mi is történik künn a világban és mi is van az üzlet nagybvonalu beállításában azon fordul meg minden, hogy a piacon operáló néhány nagy spekuláns és egy-egy játékos malom éppen miként vélekedik. Pedig a gabonaáralakulásnak alapja mindig az volt mi az ár: *cif New-York*. Kellenének ismét Pattenek s akkor talán észhez térne a budapesti tözsde és a malmok is, hogy nemcsak baisse-ek, hanem hausse-ok is lehetségesek és vannak. Bezzeg volna akkor kapkodás. Az egyedüli vevők e héten az osztrák sógorok voltak. Azok tisztán látnak és látják a termés kilátásokban a nem tulságos rózsás helyzetet. Összevadásórnak a mit lehet. A zab az szilárd. Eddigélé azt hitte róla az egész világ, hogy ki tudja milyen területi többleten milyen pompásan áll, mig most ugyszólván az egyetlen komoly hausse-cikk! Egyáltalában az is hozzátartozik a piacz beteg állapotához, hogy mig a buzánál és a rózsánál területi csökkenéssel és kétségtelen fejlődési defektusokkal állunk szemben, addig ezen czikknek inkább lefelé gravitálnak az utóbbi időben, mig a zab és az új-tengeri, tehát a kitűnő-hirdetett tavasziak, a melyek a területi többletet

is lefoglalják, azok meg hausse-tendenciát követnek! Ez jellegzetes a mostani helyzetre. A zabnál a nagy vetésterület nem imponál, mert a zabban hibák vannak a Bácskában és a Bánságban, de a Tisza—Maros szögén is. És mivel a zabot a terrorizmus nyomta volt úgy le, az, hogy nagy a területe és nagyon jól állanak a tavasziak, hát persze tulságok történtek és 8-20 koronáig ment volt le az októberi zab azzal az indoklással, hogy az ó-zab eladhatatlan és jön egy rekordtermés. E helyett nem jön a rekord-termés, hanem mindenütt félnek a zabtermés eddigi kilátásainak kedvezőtlenége miatt. A zab nem fejlődik, az áprilisi hidegek miatt üszkös lett sok helyütt és csiga van rajta, meg ritka, stb. Minden nyavalyát ráfognak, úgy látszik, kell is benne lenni valaminek, mert vevő van rá alaposan sok és úgy látszik, a zab ára meg sem áll egyhamar.

A junius 13-iki hivatalos mezőgazdasági jelentés szerint a statisztikai hivatal által a bevetett buzaterületek mintegy 11-97% apadást jelent a márcziusban jelzett 20% helyett. Hiányzik azonban jelentésben az őszi és tavaszi buza és az ugyanolyan kétféle rozs kettéválasztása. Nem tulkicsi szám volna ez? Az egész vetésterület az összes terményekre imigy fest:

	Buza őszi és tavaszi	Rozs őszi tav. és 2-szeres	Árpa
I. Duna Tisza közén	1,248.944	447.654	342.990
II. Duna jobb partján	1,011.818	586.348	458.332
III. Duna bal partján	370.524	254.630	528.902
IV. Tisza jobb partján	416.053	186.650	255.853
V. Tisza balpartján	849.988	336.456	216.889
VI. Tisza Maros szögén	1,197.559	38.373	110.201
VII. Királyhágón tul	501.989	71.781	159.285
Fiume	60	—	68
Összesen:	5,596.935	1,921.892	2,072.520
	Zab	Tengeri katasztrális hold	Burgonya
I. Duna Tisza közén	344.288	993.062	138.621
II. Duna jobb partján	383.142	569.572	245.153
III. Duna bal partján	211.428	112.302	249.250
IV. Tisza jobb partján	272.131	129.788	230.393
V. Tisza bal partján	253.755	812.327	149.772
VI. Tisza Maros szögén	274.643	1,242.207	40.245
VII. Királyhágón tul	340.207	761.889	73.804
Fiume	—	60	80
Összesen:	2,079.594	4,621.207	1,127.318
	Czukorrépa katasztrális hold	Dohány	Len.
I. Duna Tisza közén	33.022	19.413	2.506
II. Duna jobb partján	98.597	5.878	4.517
III. Duna bal partján	120.469	2.226	4.754
IV. Tisza jobb partján	16.996	8.240	4.340
V. Tisza bal partján	20.749	38.524	2.397
VI. Tisza Maros szögén	22.780	8.700	2.562
VII. Királyhágón tul	8.956	303	1.724
Fiume	—	—	—
Összesen:	321.569	83.284	22.800

A gazdasági tudósítóktól és a m. kir. gazdasági felügyelőségektől folyó év junius 9-én, illetve 12-én beérkezett becslési adatok szerint ezen vetésterületből történt kiszántások által csök-

Abraktakarmányczikkeket,

ugymint:

finom és goromba buzakorpát, malomkonkolyt, repczeolaj-pogácsát, napraforgóolaj-pogácsát, melasset, szárított répaszeletet azonnali és őszi szállításra legelőnyösebben ajánl:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE abraktakarmányozási osztálya
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

kent (-), illetve a kiszántott ősziek pótlására történt utóvetések által növekedett (+) a m. kir. központi statisztikai hivatal által kimutatott ezen terület

	Kat. hold
buza	— 181.500
rozs	— 41.400
árpa	+ 40.300
zab	+ 45.100
tengeri	+ 130.400
burgonya	+ 10.600
czukorrépa	+ 1.000

Vagyis ezen legutóbbi változásokat is figyelembe véve a folyó évi termésbecsléseknél alapul veendő valószínű vetésterület lesz:

	Kat. hold
buza	5,415.435
rozs és kétszeres	1,880.492
árpa	2,112.820
zab	2,124.694
tengeri	4,751.607
burgonya	1,137.918
czukorrépa	322.569

A mult 1912. évben learatott terület (az elemi csapások által megsemmisített vetés területének levonása után) ugyancsak a m. kir. központi statisztikai hivatal végleges terméskimutatása szerint volt:

	Kat. hold
buza	6,152,195
rozs és kétszeres	1,965.424
árpa	1,830.470
zab	1,738.983
tengeri	4.235.265
burgonya	1,076.170
czukorrépa	299.388

Összehasonlítva folyó évi termésbecsléseknél alapul veendő bevetett területi adatokat a mult évi tényleg learatott vetésterülettel azt látjuk, hogy az idén:

a buza ter. kisebb	(-) 736.760 k. h. = 11.97%
a rozs és kétszeres területe kisebb	(-) 84.932 k. h. = 4.32%
az árpáé nagyobb	(+) 282.350 k. h. = 15.42%
a zabé nagyobb	(+) 385.711 k. h. = 22.18%
a tengerié nagyobb	(+) 516.342 k. h. = 12.19%
a burgonyáé nagyobb	(+) 61.748 k. h. = 5.73%
a ezukorrépaé nagyobb	(+) 22.231 k. h. = 7.43%

Mindenesetre feltűnő, hogy míg a kedvezőtlen őszi időjárás az őszi vetések területét kerek számban csak 820.000 kat. holddal csökkentette, addig az itt felsorolt tavaszi vetések és ültetések területe a mult évi learatott területekhez képest mintegy 1,270.000 k. holddal gyarapodott. A mutatózó 450.000 k. hold többlet onnan származik, hogy a kedvező tavaszi időjárás következtében más rendeltetésű területeket is ezen termények foglaltak el. Ismételten hangsúlyozni kell azonban, hogy a folyó évre kimutatott fenti vetésterületi adatok véglegeseknek még nem tekinthetők.

A négy főkalászos klasszifikációja a zabtól eltekintve, javult. Osztályozáson megyék szerint:

Ossztályozás	buza	rozs	árpa	zab
kitűnő	—	—	2	—
jó	43	36	31	15
jó-közép és közép	20	27	29	41
gyenge közép v. gyenge	—	—	1	7

Az összegezés megyék és kalkulusszerint pedig a következő:

	buza	rozs	árpa	zab
kitűnő	—	—	(2)	(1)
jó	12 (9)	13 (7)	36 (29)	24 (32)
jó-közepes	14 (11)	14 (8)	11 (14)	20 (15)
közepes	34 (39)	30 (42)	16 (18)	19 (15)
gyenge közepes	1 (2)	3	3	—
gyenge	2 (2)	3 (3)	—	—

Tavaly az első számszerű becslésnél a buza 764 kg., a rozs 738 kg. volt, de az idén ezt elérni képtelenség. Kitétszik a jelentésből, hogy a buza számbeli becslése aligha éri el a 39 millió q-t, melyet, mi még a vetések állása szerint az újabb érkező fagyokat és dereket, jégveréseket, rozsdakárokat, árvizeket stb.-it is mérle-

gelve a 36—37 millió q közé helyezünk. A monarchia buza össztermésében ez pedig kb. 13 millió q visszaesést jelent, a mi semmiképpen sem kecségető kilátás, tekintve még a hiányzó évről-évre egy campagne-ról a másikra átvendő készlethiányokat.

Impozánsan nyilatkozott meg a kassai gazdaggyűlés. Az osztrák Centralstelle, a morva gazdasági egyesület kiküldöttjei is ott valának. Simitsch von Hohenblum személyesen jött el s rövid, de velős szavakban fejezte ki, hogy a Balkán állatinvázió ellen állást kell foglalni. Az ő nézete fedi a mienket, hogy a bünös határidőjátékot be kell szüntetni, mert a gazdák érdekei ellen van. Darányi Ignác is elővette a jobbik eszt beszédei alkalmával. Tud ő lelkesedni, ha akar. Valamennyi szónok kitért magáért. A gazdaggyűlés lefolyásáról e lapszámunkban bővebb tudósítást közlünk le.

Szinte megdöbbenő az, a mi a borhamisítás körül történik. De főleg és mindig Ausztriában történnek bajok. Most a dalmát borhamisítás van napirenden, melyet mindenfelé importálnak. Ausztriának más törvénye van, mint Magyarországnak. De a szigorubb a mienk. Kivánatos, sőt szükséges most már, hogy a két testvérállam egyöntetű törvényt alkosson. Furcsa tehát, hogy Szilágyi Gyula nem a mi szigorubb törvényünk mellett tör lándzsát, hanem azt kívánja, hogy mi degredáljuk le a mienket és hozzuk be az osztrák törvényt. Miért? Hogy nálunk jobban lehessen borokat hamisítani? Népünknek, sajnos, van egy sajátsága s ez a széthuzás. Csakhogy az ilyen merkantilis eszméket csirájában el kell fojtani. Földmivelő vagy merkantil állam vagyunk-e? —ix.

Gazdaggyűlés Kassán.

Folyó hó 18-án délelőtt tartották meg a Magyar Gazdaszövetség évi nagygyűlését Kassán az ország gazdatársadalmának és vezető köreinek, a kormánynak és hatóságoknak szokatlanul nagy érdeklődése mellett dr. Darányi Ignác elnöklésével. A nagygyűlés jelentőségét nagyban emelik az ott elfogadott határozati javaslatok, melyek a mezőgazdasági termelés fokozott védelmét és a gazdák szervezkedését ezen védelemnek törvényhozásban leendő érvényesítésére sürgetik. Szóba került ezenkívül a nemzeti földbirtokpolitika, az új adóreform, a dalmát borhamisítások és az állatbiztosító szövetkezetek ügye, melyekre vonatkozóan szintén fontos határozatokat hozott a nagygyűlés.

Képviseltetések. Megjelentek a nagygyűlésen a földmivelésügyi miniszter képviselőjében Ottlik Iván államtitkár, mellette Szomjas Lajos, Tervey Imre, Zsedényi Béla, Péchy József, Lónyay Ferencz, Kvassay Jenő és Horváth Sándor miniszteri tanácsosok, Várady László miniszteri segédtitkár, Balásy Ferencz, Lenk Jenő, Fabiny István miniszteri fogalmazók. Az osztrák agrárközpontot lovag Simitsch Alfréd von Hohenblum képviselte. A morva gazdasági kulturatanács Postelt Lajos császári tanácsost küldte ki. A cs. és kir. Gazdasági Egyesület részéről Heusler József főtitkár, a német-osztrák Kisgazdák Szövetkezetéről pedig Reitterer Ferencz jelent meg a nagygyűlésen, melyen a sziléziai német gazdák Szövetsége is képviseltette magát. Az OMGE-t az elnökség, tisztikar és igazgatóválasztmány több tagja képviselte. Megjelentek kívülük az Országos Központi Hitelszövetkezet, a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, a Hangya, a Magyar Földhitelintézet, a Gazdák Biztosító Szövetkezet, a Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Társaság, az Országos Erdészeti Egyesület, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, a Gondviselés Országos Segélyező Társulat, a Keresztény Szociális Egyesületek Országos

Szövetsége, a Keresztény Szövetkezetek Központja, a Felsőmagyarországi Idegenforgalmi Szövetség, az Északkeleti vármegyei Szövetkezetek Szövetsége, az Erdélyi Gazdasági Egyesület, a Felsődunai Szövetkezetek Szövetsége, az összes törvényhatósági Gazdasági Egyesületek, a Széchenyi Szövetségek kiküldöttjei. Ott voltak: Fischer Colbrie Ágost megyéspüspök, Pallavicini Ede örgróf, Bujanovics Sándor, Majláth József gróf, Hadik János gróf, Desseffy István gróf, Dessewffy Emil gróf, Esterházy László gróf, Majláth György gróf, Almásy Imre gróf. Széchenyi Aladár gróf, Teleki Domokos gróf, Zselénszky Róbert gróf, Zichy Aladár gróf, Szily Tamás és Csaba Adorján főispánok, Puky Endre alispán, György Endre, Osztroloszky Miklós, Bernát Isván, Rubinek Gyula és Meskó Pál, Beniczky Aladár, Bernáth Béla, Bethlen István gróf, Bosnyák Géza, Csemez István, Hammersberg László, Hámos Árpád, Károlyi Mihály gróf, Liphay Béla, Pallavicini György örgróf, Pirkner János, Paizs Gyula, Putnoki Mór, Szentiványi Árpád, Szilassy Zoltán, Wittman János stb. országgyűlési képviselők: Balogh Elemér, Buday Barna, Dömötör László dr., Drucker Jenő, Emödy József Főster Lajos, Gressler Vilmos, Horváth Jenő, Jeszenszky Pál, Laehne Hugó, Rudinai Molnár István, Dr. Rodiczky Jenő, Törley Gyula, Horváth János dr., Borhy György, Gaál Gaszton, Pajor Ignác, Mészáros István, Láng József, Szentessy Tóth Károly, Falussy Árpád és Kubik Béla volt főispánok, Baranyay Géza, Högyész István, Jeszenszky Béla, Szentessy Tóth Károly polgármester, Babó Zoltán, Czeiner Nándor, Csiky Gyula, Eröss Rezső, Horthy Gyula, Forster Elek, Jancuskó László, Mezey Gyula, Rickel József és Schlésinger Gyula dr. gazdasági egyesületi elnökök, Szegedi György városi tanácsos, Bochs Pál, Bochs László, Domahidy Pál, Domahidy László, Ivánka István, Liphay Jenő, Kosinszky Viktor, Kende Zsigmond, Koller Pál, Németh Gábor, Mutschenbacher Emil dr., Fabriczius Andre OMGE titkárok, Máriássy Mihály dr., Péchy Andor, Pongrácz Jenő, Péchy László, Kotschy István dr., Paur Ödön, Schandl Károly, Siposs Aladár dr., Leidenfrost Károly, Szájbély Árpád, Vantsó Gyula dr., Zboray Bertalan, Zmeskal Zoltán, Meisner Ernő, Kiss Albert és Szabó Sándor jogakadémiai tanárok, özv. Ugron Jánosné, Armos Jenő, Berzeviczy Béla, ifj. Fedák István, Engel Herman, Galhoffer István, Ipolyikeller Iván, Lukovich Aladár, Petrass Károly, Pfeiffer István, Sándorházy Lajos, Póka József, Szikszay Sándor, Tokaji László, Toldy Zsigmond, Unger Arhur, Vértessy Tivadar, Világossy Gábor stb. gazdasági egyesületi titkárok. Baráczus Endre, Brösztel Lajos, Fischer Antal, Jankovich István, Jankovich József, Káger József, Gonda Béla, Kiss Andor, Korpács Pál, Koncsek István, Melichar László, Radó Dezső és Wimmer Ferencz esperesek, Rubinek István dr., Baross Endre dr. Csernay Ödön, Hegedüs Ferencz stb. az ország gazdatársadalmának, vezetőköreinek, gazdaköreinek és szövetkezeiteinek ezrei.

Ünnepségek. A teljes lobogó diszben pompázó városban egybesereglett ezernél-ezernél több gazda a székesegyházánál gyülekezett, hol a Magyar Gazdaszövetség koszorút helyezett Rákóczi sírjára, majd a honvédszoborra. Az ünnepi beszédet Darányi Ignác mondotta. Innen a honvédszoborhoz vonult a közönség, melyet örgróf Pallavicini Ede koszoruzott meg lelkes beszéd kíséretében. Ezeknek a hazafias aktusoknak elvégzése után tárogató jelezte a nagygyűlés megnyitását. A nagygyűlés céljaira szolgáló impozáns csarnok az ülés alkalmából határozott üllőhelylyel volt ellátva, de nemcsak ezeket töltötte meg a több ezer főnyi közönség, hanem több ezre a csarnokon kívül is táboroztak.

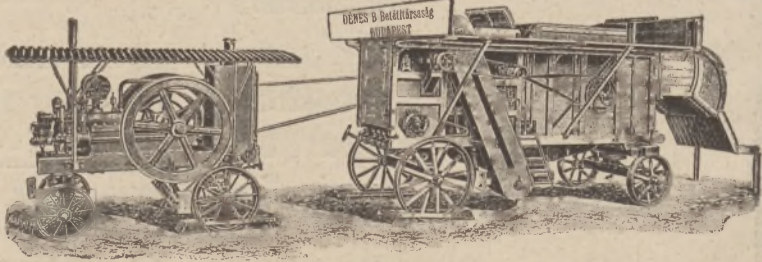
A gazdaggyűlés lefolyása. Darányi Ignác elnököt gróf Hadik János az Abaujtornamegyei Gazdasági Egyesület elnöke üdvözölte a közönség viharos éljenzéseközben. Darányi Ignác

A közeledő cséplési időnyre való tekintettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség figyelmét, hogy mielőtt cséplőkészlet-szükségletét fedezné, okvetlen forduljon árajánlatért

DÉNES B. Betéti társaság-hoz, Budapest, V., Lipót-körut 15. J. KRÁTKY gépgyár, PRERAU csász. és kir. udv. szállító vezetőképviselőtehez,

hol állandóan nagymennyiségben raktáron állanak a legkülönbözőbb nagyságu cséplőkészletek. — Ezek közül kiemeljük a raktárunkon lévő 30 HP. eredeti német gyártmányu

MAGÁNJÁRÓ BENZINLOKOMOBILT, mely egy 54" vagy 60"-os cséplőgépet, valamint nagyobb szabásu malmot képes üzemben tartani. A gép tökéletessége, sokoldalúsága és bámulatos olcsósága miatt ajánlatos annak minden gazdaság részére való beszerzése.

Kérje okvetlen képes árajegyzékünket és árajánlatunkat.

elnök ezután elvégezte a megnyitás formaságait, melyek során a nagygyűlés társelnökül Hadik János grófot választotta meg, majd táviratilag üdvözölték a királyt Darányi elnök köszönti a földművelésügyi miniszter képviselőjét Ottlik Iván államtitkárt azzal a kérelemmel, hogy tolmácsolja az ülésen elhangzó óhajokat a miniszter előtt, a ki multjánál fogva bizonyára azokat méltányolni fogja. Majd bejelenti az osztrák agráriusok küldöttségét, kik Simitsch von Hohenblum lovag vezetésével jöttek el a nagygyűlésre. Simitsch lovag, daczára hetven esztendejének, eljött, hogy kifejezze az osztrák gazdák együttérzését a magyar gazdák vámvédelem ügye körül kifejtett küzdelmében. A gyűlés zajosan megéljenzi a küldötteket s különösen zajos volt az ováció, mikor Darányi Simitsch lovag feleségét üdvözölte. Ezután Simitsch lovag szólalt fel, köszönetét fejezi ki az üdvözlésért, hangsúlyozva, hogy kritikus időkben élünk, a mikor minden veszendőben van, a mit eddig nagy erőfeszítéssel kitudtunk küzdeni. Ezért kell egyetérteniök a gazdáknak Magyarországon és Ausztriában. Meg kell mutatni, hogy az agráriusok erősebbek, mint a nagy tőke. Viharosan megéljeneztek, mikor kijelenti, hogy az ördög vigye a papiros buzát és semmiféle módon nem lehet többé őrlési forgalom. Simitsch szavait Bernát István igazgató tolmácsolta magyar nyelven. Hadik János gróf az Abauj-tornamegyei Gazdasági Egyesület nevében üdvözli a gyűlést, a mely a gazdák szolidaritását fejezi ki. Ebben van a siker. És a siker annál biztosabb, mert Darányi vezeti a magyar gazdatársadalmat. Kijelenti továbbá, hogy áldozatokat csak akkor hozunk, ha ezek magyar érdekben történnek. Fontos a szervezkedés kérdése is és az ülés, a melyet örömmel üdvözöl, jelentékeny állomás lesz a magyar gazdák szervezkedésében. Darányi Ignác elnök hálással megköszöni az Abauj-tornamegyei Gazdasági Egyesület a nagygyűlés érdekében kifejtett fáradozásait és Hadik János gróf üdvözlését. Ezután Bernát István felolvassa az üdvözlő táviratokat, melyek szerint Párvy szept. Halász rozsnyói, Papp munkácsi püspökök, Zselénski Róbert gróf, Keglevich Gábor gróf, a bécsi Pazmaneum szociális iskolája, az osztrák gazdák, stb. üdvözlik a nagygyűlést. Darányi indítványozza, hogy üdvözöltessék táviratban herceg Auersperg, az osztrák agrárius Centralstelle elnöke, a mit a nagygyűlés magáévá tesz. Ezután általános figyelem mellett Darányi Ignác a következő beszéddel nyitotta meg a nagygyűlést:

»Tisztelt nagygyűlés! Nagy történelmi emlékek támadnak fel lelkünkben, midőn Rákóczi városában tanácskozásainkat megnyitjuk. Hazafias ihlet száll meg bennünket. De megvannak nekünk magyar gazdáknak a magunk külföldi emlékeink is. Az 1897-diki és 1900-diki kassai nagygyűlések uttoró munkát végeztek és szövetségünk dicsőült megalapítója e vidéken a gönczi programmal bontotta ki az agrárpolitika lobogóját. Ezen emlékek erősítsenek és lelkesítsenek bennünket tanácskozásainkban, hogy a késő utódok nem kisebb kegyelettel emlékezzenek meg a mai gyűlésről, mint a hogyan azt mi tesszük.

Tartozó kötelességnek teszünk eleget a midőn hálával és köszönettel emlékezem meg e gyűlés szervezőiről. Az abaujmegyei lelkes gazdasági egyesület, Abauj-tornamegye derék törvényhatósága Kassa város hazafias közönségével vetekedtek abban, hogy a mai gyűlést siker koronázza. Külön ki kell emelnem azt az odaadó buzgalmat, melyet a lelkeskedő papság felkezeti különbség nélkül ügyünket felkarolta, a főtisztelendő kas-

sai püspök ur Öméltósága hazafias támogatásáról különösen csak a köszönet és elismerés meleg hangján emlékezhetem meg. A kassai hadtestparancsnokság lekötelező készséggel volt szíves e helyiséget rendelkezésünkre bocsátani. Bernát István, Meskó Pál és rendező társaink érdemeit nem is emelem ki. Ezen érdemek önmagukat dicsérik.

Napirendünk első tárgya a nemzeti termelés védelme lesz. A mezőgazdaság nem élvezte hosszú időn át azt a vámvédelmet, a mit az ipar élvezett. Végre-valahára annyira, amennyire sikerült a vámvédelem paritását az utolsó kiegyezésben megállapítani és 1917-ig biztosítani. És most azt látjuk, hogy az osztrák nagyipar önző törekvése, hogy ez visszacsínáltassék és a balkáni zavarok ürügye alatt az immár megkötött és 1917-ig érvényes kereskedelmi szerződések és a kiegyezésnek ezekkel összefüggő rendelkezései a mi hátrányunkra egyoldaluan módosíthatassanak és hogy megrendíttessék a törvények és szerződések erejébe vetett hite és bizalma a gazdának.

Mit gondolnak tisztelt uraim, kiknek támogatására számítanak ellenfeleink? Ők számítanak elsősorban a külügyi kormányra, mely talán valamelyest a mi kormányunk is volna. Az mindből látszik, hogy külügyi kormányunkat száz csalódás, a mely érte, nem tudta kigyógyítani abból az elavult irányból, hogy a Balkánon ugynevezett közgazdasági borraivalókkal kell operálni. Ez az áldatlan politika az egész vonalon esütörtököt mondott. A helyes következtetés mindenütt másutt az volna, hogy ezt el kell ejteni, de minálunk, úgy látszik, a logikának általános szabályai nem érvényesülnek: Minden jel odamutat, hogy külügyi politikánk ezen közgazdasági borraivalókat most már, ha ellentállásra nem talál, megduplázni törekszik.

Számítanak ellenfeleink, fájdalom, a magyar nagyipar képviselőire is, kik nem fogják fel, hogy a magyar ipart nagy arányokban fejleszteni csak a mezőgazdasággal teljes egyetértésben lehet. Ők azt mondják, ha a magyar és osztrák agráriusok együtt mehetnek, miért ne mehetnének együtt a magyar és osztrák nagyiparosok is? Csak hogy nagy különbség van abban, hogy ők szövetkeznek a támadásra, mi pedig kényszerítettünk arra, hogy társuljunk a védelemre. Mi nem akarunk egyebet, mint azt, hogy a törvényes és szerződéses állapotok 1917-ig fentartassanak és hogy vámvédelmünk azután se szenvedjen csorbát; ők pedig a kereskedelmi szerződéseket már 1917 előtt megkárosításunkra módosítani akarják és azután is, bármily szép szavakat hangoztatnak, tényleg és valóságban az agrár vámvédelmet megdőnteni iparkodnak. Mi a törvényes statusquo fentartását követeljük, ők azt jogellenesen felforgatni akarják. A kik velünk szemben állanak, az ők számítanak arra, hogy erősebben vannak szervezve és fegyelmezve, hogy helyzetüknél fogva sokkal elevebbek és mozgékonyabbak; számítanak arra, hogy a pénz- és hitelvilág nagy része, fájdalom, mellettük foglal állást és hogy a sajtó is, elég szomorú, kevés kivétellel befolyásuk alatt áll. Számítanak a bizonytalan politikai viszonyokra és arra, hogy a kormány a köteles ellenállást nem fogják tudni tanúsítani. De számítanak végül, és ezt különösen hangsúlyozom, a magyar gazda indolenciájára és megkísérlik nem-e lehetne megosztani a gazdatársadalmat és az egyik gazdaosztályt kijátszani a másik gazdaosztállyal szemben? Azt hiszik, hogy a kisgazda nem érzi már nagyon is, hogy a marha- és sertésárak csökkenést mutatnak és hogy a kisgazda

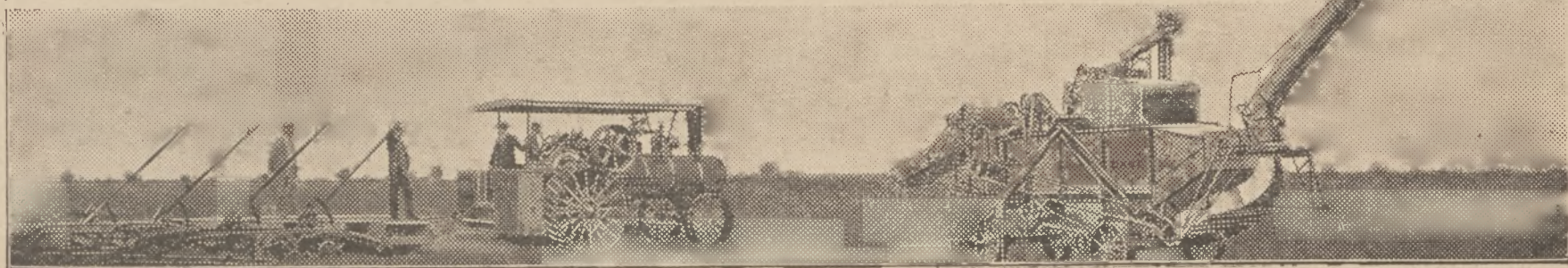
nem érzi azt sem, hogy az agrár vármoltalom alatt ő haladt legtöbbet és az agrár védelem megszökkenése által őt érné a legérzékenyebb veszteség.

Engedjék meg tisztelt uraim, hogy a mit a külpolitikáról mondtam, arra egy vonatkozásban még visszatérjek, mert nincsen igazságtalább és méltatlanabb vád, mely ellenünk hozatik fel, mint az, hogy mi agráriusok a monarchia nagyhatalmi állását aláássuk. Ez a vád oly képtelen, hogy annak részletes taglalásába nem megyek bele, de mégis utalok arra, hogy a nagyhatalmi állás első kelleke a hadi készütség és egy erős hadsereg. Kérdem már most, a mi hadseregünkben a legellentállóbb emberanyagot nem-e a földművelő nép szolgáltatja? Kérdem, hogy nem-e egy elsőrangú honvédelmi érdek az, hogy a hadsereg ellátását minden más államtól függetlenítsük és e végre mindent elkövéssünk, hogy nemzeti termelésünket emeljük és védelmezzük? Kérdem, hogy a vámvédelmi egyensúly felbillenésével mezőgazdasági viszonyaink hanyatlásával nem-e fogna óriási méretekben tovább emelkedni a kivándorlás, melynek máris oly aggasztó jelenségei vannak s melylyel legkomolyabban kell hadvezetőségünknek már foglalkoznia? Kérdem, lehet-e remélni, hogy katonai szervezkedésünk újabb és újabb terheit valamennyire is el tudjuk viselni a mezőgazdaság hátratétele és hanyatlása esetén? Egy modern ország honvédelmi erejét nemcsak az dönti el, hogy hány katonája és milyen fegyverzete van, hanem eldönti az is, hogy a nemzetnek mily anyagi ereje áll ezen hadsereg háta mögött. Ezuttal tovább nem folytatom, csak azt teszem hozzá, hogy az olyan szűk látókörű politika, mely a mezőgazdaság alapját gyengíteni, ha akaratlanul is nemcsak Magyarország, hanem a monarchia tekintélyét, annak gazdasági és honvédelmi alapját is aláásná.

Elfogultak és hazafiatlanok is lennénk, ha nem kívánnók az ipar és kereskedelem fejlődését a magunk részéről is előmozdítani. Szívünkben kívánjuk, hogy ők is éljenek és boldoguljanak, de hagyjanak bennünket is élni és pedig annál inkább, mert természetes fogyasztók mi vagyunk. Fejlődjenek és emelkedjenek, de ne akarjanak bennünket hátrátetni, ne akarják elvenni paritásos vámvédelmünket, ne akarják elvenni azt tőlünk, a mi nem az övék. A napirend másik tárgya, hogy milyen akciót kell a végre véghezvinni, hogy ilyen igazságtalanság velünk meg ne történhesék. A tulsó tábor nagyon tulbecsüli a mi pozíciónk súlyát. A való tényállás az, hogy a mi effektív pozíciónk távolról sem felel meg azon gazdasági jelentőségnek, melyet ez országban képviselünk. De mindjárt hozzáteszem azt is, hogy ebben hibásak elsősorban mi magunk vagyunk, mert eddig az országgyűlési, a megyei, a községi választásoknál édes keveset gondoltunk arra, hogy jelöltünk miképp fogja legközvetlenebb mezőgazdasági érdekeinket képviselni. Egészen másképpen kell szervezkednünk, ha bizonyosra akarunk menni. Már pedig két szempont is elegendően utal bennünket befolyásunk fokozására és pedig az egyik azon függő nagy kérdések, melyek létünk és nem létünk felett fognak határozni, de másfelől az a politikai és parlamenti bizonytalanság is, mely fájdalom, fejünk felett lebeg. A szervezkedés kérdése a mai gyűlésen alaposan meg fog vitattatni és én e vitának elébe vágni nem kívánok. De mégis felvetem a kérdést, mit szólna megdicsőült vezérünk, gróf Károlyi Sándor, ha élne, hogy ezen megindítandó akciónál mire ügyeljünk? Engedjék,

CASE automatikus cséplők 8-10 munkással végzik azt a munkát, melyhez régi rendszerű cséplőknek 25 ember kell. **Magyarországba évek óta bevezetve!!**

Vezérképviselet: HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52/G.

hogy bár az idvezülthöz közel állottam és barátsága melegét mindvégig élveztem, erre magamtól ne feleljek, hanem felolvasok két idézetet 1897-i kassai beszédéből. Egyikben arra int bennünket, hogy a szervezkedésnél a súlypontot a kisgazdákra helyezzük, a következőket mondván: „Az összetartozandóság fejlesztését kezdjük a kisemberről, a legkisebbnél, a munkásnál és menjen fel ez a társadalmi osztályokon végig, a legfelsőbb régiókig, olvadjon össze mind, mert mindannyian egyérdekűek vagyunk. A munkás és a kisbirtokos érdeke egy alapon áll a nagyobbéval. Ajánlom én ezt a mi magyar értelmiségünk és a magyar földbirtokososztály vezetőinek figyelmébe. Kötelesség, hogy foglalkozzunk a kisemberrel. Kötelesség, melytől áthatottan méltóztassanak innen eltávolzni és azt elmondani mindenkinek s bizonyára győzni fogunk.“

A másik kijelentésében a megdicsőült arra tanít bennünket, hogy szervezkedjünk, de pártpolitikát ne csináljunk, hanem igen csináljunk gazdasági politikát, de csináljuk ezt bátran és következetesen, ezt a jogot tőlünk senki el nem veheti. Ez a kijelentés így szól: »A szövetség jelszavául tűzze ki, hogy semmiféle párthoz nem köti magát, de talál magának híveket minden pártban, minden párttal megy és minden párt ellen megy, viszont minden kormányt támogat vagy állást foglal ellene a szerint, a mint az a párt vagy kormány a gazdaközönség érdekeit istápolni törekszik vagy negligálja.«

Ezen az uton haladjunk. Se jobbra, se balra ne tekintsünk és hogy ezt szabadon tehesük, azért őrizzük meg egyénileg és testületileg autonómiánkat, cselekvési szabadságunkat és önállóságunkat az egész vonalon.

Mielőtt szavaimat zárnám, utalni kívánok arra, hogy a század változása új irányokat, új igényeket, új tanokat, olykor új kinövéseket és aggasztó jelenségeket is mutat. A divat hatalma vissza visz bennünket a zöld kályhákhoz, az antik butorokhoz, a régi művészeti motívumokhoz és a régi egyszerűség, a régi takarékoság, a régi erkölcsök emléke egészen elhalványodik előttünk. Nem egy tünet arra mutat, hogy egy erkölcsi jellemű, léleken való megújulásra van társadalmunknak szüksége, hogy a mutatózó és ártalom is örömmel észlelt haladásnak és fejlődésnek a jövőben is állandó és biztos támpontokat adjunk. Ez egy olyan nagy feladat, mely a nemzet egyetemleges erejét igényli, de ezt a feladatot megoldani nem lehet, még magyar városaink szerencsés gyarapodását is inga-alapon nyugónak kell tekinteni, ha nem tudjuk erősíteni azt az ősforrást, azt a nagy reservoárt, melyet a magyar föld és magyar földmivelő nép képvisel. Ha nem tudjuk emelni a falu súlyát, nem méltányoljuk a pusztá egyszerű erkölcsét, ha nem nyulunk hóna alá kisgazdáinknak és munkásainknak, ha kishitűek vagy garasosak leszünk, akkor, midőn fajunk megmentésére egy nagyszabású állami birtokpolitikát kellene kezdeményezni, ha első helyre nem tesszük a magyar föld érdekét és jövőjét, akkor valóra fognak válni a költő szavai: »Pusztulunk, veszünk, mint oldott kéve hull szét nemzetünk.« Hogy ez ne következhesse be, »azért fogjunk mindannyian össze, azért teljesítse mindenki kötelességét.«

A Darányi beszédét követő percekig tartó lelkes éljenzés és taps lecsillapultával *Dessewffy Emil gróf* tartott előadást a mezőgazdaság termelés védelméről.

A *mezőgazdasági termelés védelme*. Előadásában utalván a balkán háborúk befejezésére, megállapítja ezzel kapcsolatban, hogy

most már előtérbe lép a mult kormány által előterjesztett és törvénnyé vált felhatalmazási törvény, melyet az új kormány teljesen magáévá tett. Ez a törvény már a meghozatalakor erős aggodalmakat keltett a mezőgazdasági körökben. A Magyar Gazdaszövetség decemberi közgyűlésén Darányi Ignác találóan és meggyőzően fejezte ki a gazdák álláspontját, mely állásfoglalás folytatása azon elvnek, melyet az OMGE karöltve a gazdaszövetséggel, kitartó és cél tudatos munkával az Ausztriával kötött kiegyezésünkben, valamint a külföldi államokkal kötött, ma érvényben levő kereskedelmi szerződésekben érvényesíteni képes volt. Szól a védvamos politika behozataláról s azután annak a részletezésére tér át, hogy ez milyen kihatással volt a mi különleges magyar viszonyainkra és egész közgazdaságunkra. A védvamos előadó szerint kellőleg érvényesültek mezőgazdaságunk előnyére, mert sikerült elérnünk azt a célt, hogy csak annyira nyitjuk meg sorompóinkat a keleti államok előtt, mint a mennyit a nyugati államok befogadni képesek. A védvamos politika részletes, statisztikai adatokkal megvilágított előnyeinek bebizonyítása és külföldi viszonyok előtérbe állítása után félőnek tartja, hogy a pénzdrágasággal kapcsolatos depresszió nem fog máról holnapra megszűnni s a Törökországtól meghódított európai területek magasabb kulturára való emelése erősen igénybe fogja venni a világrézerv pénzforrásait. Óvatosságra kényszerít már ez is s a balkáni szerződések megváltoztatása szempontjából azon állásfoglalás, mely a mai legtöbb kedvezmény alapján kötött balkáni kereskedelmi szerződések változatlan fenntartását óhajtja, azzal is indokolható, hogy a magyar mezőgazdaság többször hozott áldozatokat a magyar és az osztrák ipar terméneinek keleten való elhelyezhetőse kedvéért. Nem követelhető tehát, hogy ezen áldozatok mértéke tullepje azt a határt, melynek eredménye a mezőgazdaság rovására essen. Ezen állítás igazolására hivatkozik Rubinek Gyula tanulmányaira, melyben azon következtetésre jut, hogy mióta új szerződéseink életbe léptek a Balkánon, világosan látható, hogy az osztrák és magyar ipar erősen tért hódít a balkáni államokban és lassankint talán sikerül a német birodalom bevitelét visszaszorítani. Szóval a mai védvamos rendszer mellett képes a Monarchia arra, hogy elérje a főbb és bennünket inkább érdeklő balkáni államok behozatalában őt földrajzi és gazdasági helyzeténél fogva természetszerűen megillető helyet. A kereskedői érdekeknek nincs tehát okuk megváltoztatni kívánni olyan megállapodást, mely mellett az ipari termékek balkáni elhelyezése nemcsak hogy ideig óráig, de állandóan fokozódó tendenciával biztosítva van. Aránytalan nagy az az érték, a melyet a mai kereskedelmi szerződések megkötésekor a kereskedelmi érdekeknek biztosítottunk sok mezőgazdasági érdek, több-kevesebb elhanyagolása árán. Ezer okuk van tehát a gazdáknak arra, hogy Ausztria piacszerező tendenciáit már a mai szerződésekkel is biztosítottan tekintés és hogy elzárkózzanak minden újabb engedmény elől, a mellyel a magyar mezőgazdaságot károsíthatnák. Ellenzi szülő a balkáni államok nyersterményei behozatalának megkönnyítését, mert semmi sem alkalmasabb arra, hogy külkereskedelmi forgalmunk passzivitását még nyomasztóbbá tegye, mint éppen a balkáni államok nyerstermékeinek könnyebb behozatala. Erre az áldozatra nincs szüksége a monarchiának, mert az az arány, a mely az európai Törökországgal való beviteli viszonyainkat megállapítja, sokkal kisebbszere

mértékről bizonykodik, mint a melynek esetleges elvesztését érdemes lenne még mezőgazdaságunk megnyomorítása árán is megakadályozni, vagy a melynek jövőben a konszolidáltabb balkán közigazgatás és közgazdasági viszonyok mellett beálló növekedését nem lehetne teljes joggal feltételeznünk és várnunk. Előadó végül a régi határforgalmi kedvezmények visszaállításának sürgetéséről szól, melyeknek újból való behozatala már nemzetközi nehézségeket keltené. A mi pedig az ipari vámok leszállítását illeti, az határozottan növeli az idegen államok versenyképességét a magyar és osztrák iparral szemben. Különösen Anglia lenne az, a mely ezt a körülményt a maga részére a legjobban tudná kihasználni.

A *Dessewffy Emil* gróf előadását követő lelkes éljenzés lecsillapulta után *Wittmann János* országgyűlési képviselő, a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete részéről kért szót. E némelajku, de jó magyar érzelmű délvidéki kisgazdák nevében üdvözlö a gazdaggyűlést. Szót kért, hogy talán már a tizenkettedik órában, de még idején felhívja a gazdatársai figyelmét a fenyegető veszedelemre. arra a harcra, a nehéz küzdelemre, a mely előtt állanak, a mely harcra és küzdelmet, ha élni akarnak, fel kell venniük még életük árán is. Erős szavakkal ostromozza a magyar kereskedelmi körök balkán szerződések megváltoztatása érdekében kifejtett mozgalmát, a melyet nemcsak jogtalanának, hanem egyszerűen értelmetlennek, hazafiatlannak minősít és a legmesszebbmenő megtorlást mondaná ki reájuk. Ismerteti a merkantilis vámpolitikai központ tevékenységét, mely életre akarja kelteni a régi merkantil politikát. Utalván az adótörvények végrehajtásának elhalasztására, mely a kereskedői körök összetartásának eredménye volt, rámutat arra, hogy a balkán szerződések kérdésében is teljesen a fent vázolt helyzet előtt állunk. E téren merkantil körök törekvéseinek sikere attól függ, hogy a három-négy évi idő alatt már megalakult szervezkedés életrevalósága, összetartása, az anyagi érdekek utáni hajszája és kapkodás fog-e és mily mértékben fejlődni. A magyar gazdáknál tehát, megtudják-e védeni érdekeiket. Mert ha elgondolják, hogy a 80—90-es években folytatott merkantilpolitika milyen súlyos bajokat okozott, semmi kétség, hogy ma, midőn az állam községi és egyéb köztervek, a házbeli és élelmezési kiadások megnégyszereződtek, a munkaviszonyok négyszeresebben drágábbak, ha ma ismét bekövetkeznének ezek a mosoha idők, egy oly csapást jelentene ez nemcsak a földmivelő osztályra, de magára az államra, a nemzetre is, a mit hosszú idők mulva sem tudna kiheverni. Czáfolja azokat az állításokat, mintha a drágaságnak a gazdák volnának okozói. Hogy mennyire nincsen befolyásuk ezekre az áralakulásokra, a legfényesebb bizonyíték, a jelen óriási ár visszaesés az állatteladásoknál. Erősen kikel a balkán élőállat-behozatal ellen s az állami érdekek szempontjából a kormány kötelességévé teszi az állattenyésztés védelmébe állani még az osztrák külügyi követelésekkel szemben is. Jogosan elvárja, hogy az illetékes tényezők tudni fogják kötelességüket és úgy a nemzetgazdaság, mint a méltányosság, igazság szempontjából védelembe fogják venni a gazdákat. Ha pedig ebben csalódnának, a súlyos következményekért ők viseljék a felelősséget. Magyarország földmivelő népe tartozik hazájának és nemzetének, de tartozik önmagának is avval, hogy a támadásokkal szembe szálljon és a legkomolyabban felvegye a harcra való érdekei védelmében.

A gazdasági üzemből csak az a traktor bír reális értékkel, melynek munkaképességét sem az időjárás, sem a talajviszonyok nem befolyásolják.

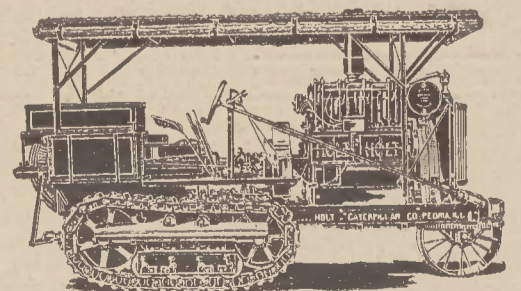
A **CATERPILLAR** nemcsak a legmegbízhatóbb és leggazdaságosabb üzemi, hanem az egyetlen traktor, mely tartós esőzés után mélyen felázott talajon vagy laza futóhomokon, sőt láptöldeken, hol kerek traktor még csak megmozdulni sem tud, sőt ökrök vagy lófogat is csak sok bajjal vergődik át, fennakadás nélkül dolgozik.

A **CATERPILLAR** egyaránt beválik szántásnál, tárcásboronánál, aratógépek vagy más munkaeszközök vontatásánál és fuvarozásánál.

Feltűnően csekély benzinfogyasztás. Magyarországon 28 **CATERPILLAR**-készlet van üzemből.

Legelőkelőbb referenciák!

Mielőtt traktort venne, saját érdekében ne mulassza el a **CATERPILLART** munkában megtekinteni.

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utca 15.

Ezután Mezey Gyula összefoglalta a két előadó fejtegetését és benyújtotta a következő határozati javaslatot:

»A paritásos vámvédelmet a mezőgazdaság az utolsó kiegyezés által érte el és pedig elérte azt az új vámtarifa az Ausztriával kötött új szerződés, az állategészségügyi egyezmény, az Ausztriával 1909. márczius 16-án a kiegyezés tartamára kötött titkos pótegyezmény és a külkereskedelmi szerződések által. Ezen vámvédelem az állategészségügyi oltalom sértetlen fenmaradása élet és egzisztenciális kérdés minden magyar gazdára, de mindenkifelett a magyar kisgazdára nézve, a ki ezen vámvédelem hatása alatt határozott gyarapodásnak indult. Ennélfogva a nagygyűlés tiltakozik az ellen, hogy akár felette illuzórius külügyi szempontok illetéktelen belekeverése, akár a nagyipar önzésének nyomása alatt az 1917-ig megkötött Balkán szerződések módosíttassanak és az oly nehéz küzdelmek után létrejött vámvédelmi paritás egyoldaluan a mezőgazdaság hátrányára, törvény és szerződés ellenére megváltoztattassék. Tiltakozik a nagygyűlés az élőállatbehozatal engedélyezése, a leölt állapotban behozható balkán összkontingens felemelése a minimális vámok leszállítása, vagy megkerülése, az őrlési forgalom tilalmának bármely alakban való megszüntetése ellen és tiltakozik az ellen, különösen is, hogy a Balkán-Átlamokkal, vagy bármely más idegen államokkal 1917-en túl terjedő külkereskedelmi megállapodások létesíttessenek és ezáltal azon valahára érvényesült nagy közjogu és közgazdasági elv, miszerint Ausztriával való kiegyezésünk lejáratára a külkereskedelmi szerződések lejáratával összeesik, illuzóriussá tétessék. Már most akkorra tiltakozik a nagygyűlés az ellen, hogy az Ausztriával az 1917. utáni állapotok, illetőleg megindítandó tárgyalások folyamán a mezőgazdaságnak jelenlegi vámi és állategészségügyi védelme csökkentessék. Tiltakozik a nagygyűlés az ellen is, hogy a merkantilis vámpolitikai központ agresszív és egyoldalú fellépése mellett a mezőgazdaság nevében nyilatkozni jogosítva legyen. Az esetre, ha a magyar gazdaközönség ezen álláspontja nem honoráltatnék és a vámpolitikai birtokállományunkat fenyegető támadással szemben a köteles ellenállás a kormány és a törvényhozás által nem tanúsíttatnék, utasítja a nagygyűlés az igazgatóválasztmányt, hogy az önálló gazdasági berendezkedés előmunkálatait haladék nélkül vegye foganatba. Mindezen határozatainak keresztülvitelével a nagygyűlés országos mozgalmat indít; felszólítja az összes gazdasági egyesületeket, gazdaköröket, szövetkezeteket és egyéb gazdasági testületeket, miszerint e végre tömörüljenek és foglaljanak egyetértően állást. Egyben elhatározza a nagygyűlés, hogy mai gyűlésének határozatait szíves tudomásul és támogatásuk reményében az osztrák agrárius központnak megküldi.«

Rubinek Gyula szerint a gazdáknak küzdelmükben rendkívül erősségül szolgálhat, hogy az osztrák gazdák szervezettebbek és vigasztaló az a tudat is, hogy az osztrák gazdák a magyar gazdákkal egyetértően működnek. Azt, hiszi, hogy harminczmillió gazdával szemben eltörpül a merkantil érdekelttség. A határozati javaslatot elfogadja.

Mayer János kompolti kisgazda magáévá teszi a határozati javaslatot s lelkes szavakkal hívja fel kisgazda-társait szervezkedésre.

Ottlyk Iván földmivelésügyi államtitkár kijelenti, hogy nem akart a vitában résztvenni. Csupán azt jelzi, hogy a kongresszuson hallottakat illetékes helyen tolmácsolni fogja. Annyit azonban már most is kijelenthet, hogy az új kormány szintén ragaszkodik a mezőgazdasági vámvédelem fenntartásához, azért a gazdáknak túlzott aggodalmakat táplálni nem szabad. Kijelenti, hogy a kormány álláspontja a következőkben foglalható össze: Minimális gabonavámokon ne essék semmi csorba, az autonóm vámtarifa megcsorbítását a kormány szintén nem engedti, végül ragaszkodik az állattenyésztés legmesszebbmenő vámvédelméhez, az eddigi állategészségügyi intézkedéseket fenn óhajtja tartani és élőállatot a

Balkánról nem bocsájt be s gondoskodni fog arról is, hogy 1917. után az ország szabad rendelkezési joga fenmaradjon.

A határozati javaslatot a nagygyűlés lelkes eljenzés közepette magáévá tette.

A gazdák szervezkedése a mezőgazdasági védelemnek a törvényhozásban leendő érvényesítésére. A határozati javaslat elfogadása után Meskó Pál tartott előadást a gazdák szervezkedéséről az mezőgazdasági védelemnek törvényhozásban leendő érvényesítése szempontjából. Nagyhatású előadásában utalt arra, hogy Magyarország összes közgazdasági szervei a mezőgazdasági termelésből táplálkoznak. Miután az ország gazdasági megerősítésének és önállóságának legfőbb feltétele a virágzó mezőgazdaság, miután az ipar és kereskedelem fejlesztésének is legbiztosabb előmozdítója a mezőgazdasági termelés fogyasztóképességének növelése, miután a legedzettebb katonákat a földmivelő nép szolgáltatja, épp ezért a törvényhozásnak legmesszebbmenőleg meg kell védelmeznie a mezőgazdasági termelést. A maga részéről, a nélkül, hogy a nemzet bármely más osztályával szemben ellentétes indulatot érezve, kijelenti, hogy a nemzeti erő ősforrásának a megvédelmezését, gondozását és fejlesztését csak olyan törvényhozástól várja, a kik átérzik a mezőgazdasági termelés jelentőségét s a kiknek meggyőződésük az, hogy az agrárérdek nemzeti érdek és a mezőgazdaság javáért való munkálkodás hazafias kötelesség. Szükségesnek tartja tehát előadó, hogy jövőre a választásokon a földmivelők csak olyan jelöltekre szavazzanak, kik kötelező nyilatkozatot adnak arra nézve, hogy az agrárprogram érdekében fognak dolgozni. Tekintettel a küszöbön levő vámpolitikai harcokra s a közelgő kiegyezési tárgyalásokra, szükséges, hogy a mezőgazdák legszélesebb körben felvilágosíttassanak az agrárvámok jelentőségéről, mert csak így remélhető, hogy a földmivelő nép a képviselőjelöltektől követelni fogja a nemzeti termelés védelmét és sértetlen fenntartását.

A zajos tetszésnyilvánítás elcsendesülése után Emödy József az elmondottak hatása alatt néhány buzdító szó kíséretében a következő határozati javaslatot nyújtja be:

»Miután Magyarország összes közgazdasági szervei a mezőgazdasági termelésből táplálkoznak, miután az ország gazdasági megerősödésének és önállóságának legfőbb feltétele a virágzó mezőgazdaság, miután az ipar és kereskedelem fejlesztésének legbiztosabb előmozdítója a mezőgazdasági termelés fogyasztóképességének növelése, miután a nemzeti véderő legedzettebb katonáit földmivelő népünk szolgáltatja, kimondja a nagygyűlés, hogy a mezőgazdasági termelés védelme a törvényhozásnak elsősorú kötelessége.

Megállapítja a nagygyűlés és pedig a nélkül, hogy a nemzet bármely más osztályával szemben ellentétes indulatot érezne, miszerint a nemzeti erő ősforrásának megvédését, gondozását és fejlesztését csak olyan törvényhozóktól várhatja, a kik átérzik a mezőgazdasági termelés nemzetgazdasági jelentőségét, a kiknek erős meggyőződésük, hogy az agrárérdek egyuttal nemzeti érdek s a kik a mezőgazdasági termelés javáért munkálkodni hazafias kötelességüknek ismerik. Szükségesnek tartja ennél fogva a nagygyűlés, hogy a mezőgazdasági termelők szavazataikat a képviselőválasztásokon csak olyan jelöltekre adják, a kik az ország gazdaközönségének hozzájárulásával megállapított agrárprogramot a magukénak vallják s kötelező nyilatkozatot tesznek aziránt, hogy pártjukban és a képviselőházban mindenkor az agrárprogram értelmében fognak munkálkodni. A nagygyűlés kimondja, hogy a Magyar Gazdaszövetség kötelékében levő gazdatársadalmi szervezetek, mint ilyenek, politikai pártállással nem bírnak, a pártpolitikai harcokban részt venni a jövőben sem fognak, de a szavazati joggal bíró gazdáktól elvárja, bármely politikai pártéhoz tartozzanak is, hogy ezek csak olyan jelölt zászlaj alá sorakozzanak, a ki amellet, hogy a magyar állameszme alapján áll, mezőgazdasági érdekeinket bátran és

következetesen képviselni hajlandó. Tekintettel a küszöbön levő vámpolitikai harcokra s a közelgő kiegyezési és kereskedelmi szerződési tárgyalásokra, kimondja a nagygyűlés, hogy a mezőgazdasági termelők felvilágosítását az agrárvámok jelentőségéről s ezek gyengítésének káros következményeiről a legsürgősebb feladatnak tekintik s szükségesnek tartja, hogy a Szövetség hivatalos közlönye a »Gazdaszövetség« a mezőgazdasági vámvédelem kérdését állandóan napirenden tartsa s hogy ez a nagyjelentőségű kérdés a gazdaköri és egyéb gazdasági előadásokon alapos megbeszélés tárgyát képezze, mert csak így remélhető, hogy a földmivelő választók az agrár vámok dolgában teljes tájékozást nyernek, a szavazataikat a képviselőválasztásokon nem fogják olyan jelöltekre adni, a kik a mezőgazdasági termelés sértetlen fenntartását követelni nem tudják vagy nem akarják. A nagygyűlés megbizja a Magyar Gazdaszövetséget, hogy közölje ezt a határozatot a választójoggal bíró összes földmivelőkkel s iparkodjék minden befolyásával odahatni, hogy főleg azon választókerületek, melyek túlnyomóan földmivelőkből állanak, csak olyan jelölteknek adnak képviselői megbízó levelet a kik az országos agrárprogram végrehajtását az ország érdekében álló legsürgősebb feladatnak tekintik s a kiknek személye e részben teljes garanciát tud nyújtani.«

Falussy Árpádot az elhangzott beszédek megerősítették abban a hitben, hogy csak vakond munkája az, a mi a székesfővárosban megindult a nemzeti érdekek és a gazdák ellen. Megvan róla győződve, hogy ez diadalmaskodni nem fog, nagy megnyugvást merit Ottlyk Iván államtitkár nyilatkozatából, a mely biztosítja, hogy a Darányi által megalapozott vámpolitikán csorba nem fog esni. Szabó Lajos lelkész szerint a lét és nemlét kérdése felett határoz most a gazdaközönség. Figyelmeztet arra, hogy a nemzetet csak a gazdatársadalom összetartása mentheti meg. Kőrösek Sándor a keresztény szocialisták nevében köszönti a gyűlést, a mely társadalmi védelmet követel a nemzeti munkának. A gyűlés ezután a benyújtott határozati javaslatot egyhangulag magáévá tette.

Indítványok:

I. Nemzeti földbirtokpolitika. Bethlen István gróf az Emödy-féle határozati javaslat elfogadása után a nemzeti földbirtokpolitika tárgyában tett indítványt meggyőző beszéd kíséretében. A Darányi által kezdeményezett telepítési politikát megszüntették. Ezen politikának újralévő felvételét kívánja, azt követeli, hogy a kormány elég anyagi eszközt fordítson a telepítési célokra. A határozati javaslatot elfogadták.

Az új adóreform ügye. Pallavicini György örgróf alapos indokolás kíséretében az új adóreform ügyében a következő indítványt terjeszti elő:

»Mondja ki a nagygyűlés, hogy 1909. évi 5—12. törvénycikkben foglalt adóreformnak teljes egészében való életbeléptetését a nemzeti termelés egészséges fejlődése, az eddigi adórendszer igazságtalanságainak eltüntetésére, a kifogástalan szociális haladás érdekében már csak azért is szükségesnek tartja, mert ez uton az ingatlanok és az ingótlók megadóztatása tekintetében fennálló igazságtalanságok eltüntethetők s a progresszív jövedelmi adó révén az ellentétek bizonyos fokig kiegyenlíthetők lesznek. Az új adóreform jelentékeny lépés a terhek egyenlő megosztása, a földbirtok terheinek mérséklése, az eddigi meg nem adóztatott jövedelmeknek adó alá vonása s a kisebb egzisztenciák adóterheinek csökkentése tekintetében. Életbeléptetése tehát általános nemzeti érdek, elhalasztása főképp azoknak a rétegeknek válik javára, a melyek a közszolgáltatásokról magukat ez ideig is mentesíteni tudták. Mindezeknél fogva az adóreform életbeléptetése kívánatos, a mennyiben a végrehajtásnál hézagok, ellentmondások, vagy hátrányok mutatkoznak, mitől ily nagy organikus alkotás soha sem lehet ment, ezek a kellő tapasztalatok megszerzése után novelláris uton orvos-

Hizott sertéseket,
levágásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER ÉS TÁRSAI
WIEN, ST.-MARX.

A szállítás és eladás módozatai felől díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál. Magyar levelezés.

landók lesznek», mely indítványt a nagygyűlés egyhangulag magáévá tette.

III. A dalmát borhamisítások. Drucker Jenő dr., a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete nevében a dalmát félborok és a görög mazsola beözönlése ellen nyújtott be határozati javaslatot, mely a következőképpen szól:

»Mondja ki a nagygyűlés, hogy 1. a dalmát borok hamisításával elkövetett visszaélések gazdáinkat a legnagyobb aggodalommal töltik el, mert ily módon nem természetesen uton készített borok kerülhetnek az országba s káros versenyt okoznak borainknak, azért is felhívta a magyar kormányt, hogy az osztrák kormánynál az osztrák bortörvény szigorú végrehajtását követelje; 2. kívánatosnak tartja, hogy az osztrákokkal 1917-ben kötendő új kiegyezés alkalmából Ausztria és Magyarország bortörvényeinek azonosága biztosítottassék, mely kívánalmát a kormánynak tudomására hozza; 3. tiltakozik az ellen, hogy a Görögországgal kötendő kereskedelmi szerződésben a mazsolaszőlő, mint a borhamisítás és a mesterséges borkészítés egyik főanyaga vámkedvezményben részesüljön, miért is elvárja a kormánytól, hogy a gazdáknak ez iránti jogos igényét a szerződés megkötésekor figyelembe fogja venni.«

Határozati javaslatot Bernáth Béla országgyűlési képviselő pártoló hozzászólása után egyhangulag elfogadták.

IV. Az állatbiztosító szövetkezetek érdekében Szabó Lajos nagytamási lelkész javaslatára a következő határozati javaslatot fogadták el:

»Mondja ki a nagygyűlés, hogy tekintettel az állattenyésztés fejlesztésére, ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági fontos érdekekre, az állategészségügy előmozdítására a közvetve a gazdaközönység vagyoni helyzetének emelésére, a központilag szervezett községi állatbiztosító szövetkezetek terjesztését kívánatosnak s az ország gazdaközönsege érdekében állónak tartja s ennél fogva a »Magyar Gazdaszövetség« igazgatóságát felhívja, hogy a községi állatbiztosító szövetkezetek terjesztése érdekében a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával közreműködni sziveskedjék.«

V. Igazságszolgáltatásunk és a mezőgazdaság ügyében végül Mendel Jeromos indítványát bővebb megvitatás céljából az igazgatóválasztmány elé utalták.

Ezzel a napirend ki lévén merítve, Darányi Ignác elnök a nagygyűlést néhány lelkes szó kíséretében, a jelen voltak eljenzése között beárta.

A gyűlés után a gazdák Kassa város 15 vendéglőjében társaslakomára gyűltek össze. Szépen sikerült a Kassán rendezett borkiállítás és borkóstoló, melynek állandóan igen sok látogatója volt. A nagygyűlésen résztvevő gazdák egyik része Kassáról hazautazott, másik része pedig tanulmányi kirándulásra indult a Magas Tátrába és Tokajhegyaljai szőlőtermő vidékre.

Országos értekezlet a mezőgazdasági munkásközvetítés tárgyában.

Állandó panasz a gazdák körében a mezőgazdasági munkáskérdés rendezetlensége, a melyet a tavalyi rendkívüli időjárási viszonyok és az erősen felszökkenő kivándorlás még inkább az élére állítottak. Az OMGE. februári ülésén is már szóba került a munkásszerzés és munkásközvetítés kérdése. Foglalkozott vele egy szűkebbkörű bizottság, majd az egyesület igazgatóválasztmánya, mely országos értekezlet összehívását rendelte el, hogy a gazdák legszélesebb rétegei is megvitatassák a mezőgazdasági munkásközvetítés rendes viszonyokhoz vezető módjait. Az értekezlet az ország minden részéből egybegyűlt gazdaközönység élénk részvétele mellett tartották meg a Köztelek nagytermében Bujanovics Sándor, majd Osztrólczy Miklós elnöktésével. A gyűlés előadója Jeszenszky Pál ügyvezető titkár volt.

Bujanovics Sándor elnöki megnyitójában melegen üdvözlö a megjelenteket. Szól az értekezlet összehívásának szükségességéről, majd fölkeri a titkárt előterjesztéseinek megtételére.

Jeszenszky Pál a mezőgazdasági munkásközvetítés ügyének fontosságáról szólva, jelentést tesz a gazdatársadalmi szervezeteknek e kérdés iránt tanúsított állandó érdeklődéséről, majd rámutat arra, hogy az OMGE.-ben tartott tanácskozásokon a gazdák egyik része a munkásköz-

vetítést társadalmi uton óhajtott rendezni, míg a másik részről az egész ügyet a földművelésügyi miniszteriumban szervezett állami mezőgazdasági munkásközvetítő központ megfelelő átszervezésével vélték megoldhatónak. Sorra véve a megoldás mindkét módját, említést tesz a földművelésügyi kormány munkásközvetítő osztálya ellen felmerült panaszokról, melyekkel szemben kiderült, hogy hivatalosan oda egyetlen panasz sem érkezett be. De hát nem annyira a panaszokról van szó, hanem a főhiba az, hogy az állami munkásközvetítő inkább egy nyilvántartó hivatal, mely csak nyilvántartja, hol van felesleges munkás. Munkásközvetítéssel az intézmény tulajdonképpen nem foglalkozik. Ismerteti a Deutsche Feldarbeitercentrale-t s a bécsi Arbeitsamt-ot, melyek elég szép eredményt értek el a munkásközvetítés terén s szembeállítván ezekkel a magyarországi kívánalmakat, arra a megállapodásra jut, hogy Magyarországon társadalmi uton a kérdést nem lehet dűlőre vinni. Meg kell találnia tehát az értekezletnek a módot, hogy az állami munkásközvetítő miként volna felhasználható, hogy a kívánalmaknak megfelelően.

Az előadáshoz elsőnek Zalesky Jenő kért szót. Köszönetet mond az OMGE.-nek a kérdés napirendre hozataláért. Kívánja, hogy szaktanácskozást hívjon össze a földművelésügyi miniszter az állami munkásközvetítő eredményes felhasználási módjait megállapítása céljából.

Koppély Géza megjegyzései után Serfőző Géza a Pestmegyei Gazdasági Egyesületnek munkásközvetítés tárgyában elfoglalt álláspontját ismertetvén, az egyesület nevében kéri, hogy a földművelésügyi miniszteriumban levő munkásközvetítő központ mellett a munkásközvetítés a községekben alkalmazott közigazgatási egység hivatalos feladatává tétessék.

Leopold Lajos a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület kiküldöttje, a munkásközvetítést a munkásokkal együtt óhajta szervezni.

Christián György, a békéscsabai munkásotthon intézője, szerint a kérdést társadalmi uton nem lehet megoldani. A jegyzői karnak kell kezébe venni az ügyet és meg kell akadályozni törvényes intézkedéseket a bandagazdák üzemeit.

Gróf Somssich László felszólalása után Emődy József, Zalesky Jenő javaslatát pártolja. Beliczey Géza az állami munkásközvetítés fejlesztése mellett emel szót. Csapó István a Hajdúmegyei Gazdasági Egyesület részéről szintén az állami munkásközvetítés fejlesztését kívánja.

Rubinek Gyula fölvilágosításai után Tóth Elemér miniszteri osztálytanácsos a földművelésügyi miniszterium munkásközvetítőjének érdekében szólal fel s kéri, hogy az itt elhangzott kívánalmakat juttassa az egyesület a miniszteriumhoz, mely mindenképpen keresni fogja a módokat, hogy a gazdaközönység kívánalmait teljesítse.

Zalesky Jenő, Sass Béla és Koppély Géza megjegyzései után Osztrólczy Miklós összefoglalta a vita anyagát, mire az értekezlet elhatározta, hogy az állami munkásközvetítő megfelelő kiépítése céljából szaktanácskozás összehívását fogja kérni a földművelésügyi kormánytól.

A szőlősgazdák országos tanácskozása Budapesten.

— Tiltakozás a dalmát borhamisítások ellen. —

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, mely most töltötte be működésének tizedik esztendőjét, ünnepi közgyűlés keretében ülte meg a jubiláris évfordulót. Gróf Zselénski Róbert elnök beszédében fölhozta, hogy szükségesnek tartja, hogy Ausztria is szigorítsa bortörvényét. Kér egy borpárlattörvényt és sürgeti a termelésnek nyújtott minden állami kedvezmény beszüntetését. Tehát oszlássák föl az állami szőlőoltótelepeket is és e helyett mozdítsák elő az értékesítést.

Az üdvözlések után Drucker Jenő igazgató előterjesztései alapján jóváhagyták az igazgatóválasztmány jelentését, majd pedig az előadásokra és a határozati javaslatok tárgyalására került a sor. Első előadó Szege Bálint titkár volt s előadásában a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének tíz éves működését méltatta.

Dr. Herczegh Mihály egyetemi tanár a borkészítés fokozásáról tartott előadást. Bőven kitért a borhamisítás és a pálinkaivás dolgára s

végül városközi borpinczék és községi borházak létesítésének szorgalmazását ajánlja a gazdák, valamint az összes illetékes körök figyelmébe. Krenedics Ödön felhívja a figyelmet a vasuti étkezőkocsik, vasuti vendéglők, folyam és tengerhajózási vállalatok, fürdők és katonai étkezők borkészítés fokozása körül az igénybevételek szükségére s javaslatára megbízták az igazgatóválasztmányt, hogy ezt a szőlőgazdaságra rendkívül fontos ügyet tartsa napirenden.

Dr. Drucker Jenő a dalmát borokkal történő visszaélésekről s ezzel kapcsolatban a magyar és osztrák bortörvény közti különbség káros hatásáról értekezett. Alapos indoklás után a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra:

»Tekintettel arra a körülményre, hogy az Ausztriában 1907-ben hozott bortörvény a mi jelenleg érvényben levő (1908 : XLVII. t.-cz.) törvényünknel ugy is enyhébb és tekintettel arra, hogy az együttes vámvonalon belül a monarchia másik részében készült borokkal szemben olyan ellenőrzőintézkedéseket életbeléptetni, melyek a forgalom szabadságát ne érintsék, alig lehet, sajnálattal vesz a közgyűlés tudomást azokról a magyarországi borhamisításokról, melyek Ausztria egyik tengermelléki tartományában lábrakaptak és amelyek meggátlására az illetékes hatóság részéről, ugy látszik, megfelelő intézkedések nem történtek. Minthogy pedig a hazánkba kerülő borhamisítványok egyrészt a mi borkészítésünknek és borkereskedelmünknek egészségten versenyt okoznak, másrészt pedig boraink nehezen visszaszerzett jó hírét kockáztatják, a közgyűlés felhívja a magyar földművelésügyi kormányt, hogy az osztrák kormánynál a dalmát visszaélések ellen újra és a legerélyesebben tiltakozzék és a bortörvény szigorú végrehajtását követelje. Együttal pedig a közgyűlés, tekintettel arra, hogy a monarchia két birodalmában két különböző bortörvény mind a mi borkészítésünknek hátrányára szolgál, már most szükségesnek látja annak kimondását, hogy az Ausztriával kötött szerződésnek 1917. évben bekövetkező lejáratát alkalmából a magyar kormány csakis oly egyezséget fogadjon el, mely Ausztriát rövid lejáratu záros határidőn belül egy a mienkkel teljesen azonos bortörvény hozatalára kötelezi.

Dr. Lónyay Ferencz miniszteri tanácsos a földművelésügyi kormány tevékenységét vázolja, a miket a dalmáciai borhamisítások ellen az osztrák kormánynál tett. Szigoruan fognak eljárni közegeink azokkal a kereskedőkkel szemben, a kik tudatosan hamisított dalmáciai bort vesznek. A miniszterium résen lesz és mindent meg fog tenni a termelők és a tisztességes borkereskedelem érdekében.

Szilágyi Gyula, a Magyar Kereskedelmi Csarnok kiküldöttje, a határozati javaslatot elfogadja. Külföldön szükségesnek tartják a szigorú bortörvényt, de tekintettel a dalmáciai hamisításokra, a mellett vannak, hogy vagy legyen azonos bortörvény Ausztriának Magyarországgal vagy a magyarországit változtassák át az osztrák mintájára.

Rubinek Gyula Szilágyi fejtegetésének utolsó részét nem tartja összeegyeztethetőnek a szőlősgazdák álláspontjával. Vámpolitikai retorziót ajánl a közgyűlés figyelmébe s kéri, hogy az ügyet utalják a Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ elé.

A közgyűlés az előadó határozati javaslatát és Rubinek Gyula előterjesztését egyhanguan elfogadta.

Ezután Szobonya Bertalan javaslatára a választmányba Bódy Bódogot, a számvizsgáló bizottságba pedig Eörssy Ferenczet, dr. Gáspár Jánost, Krenedics Ödönt, dr. Szabó Józsefet és Teleki Andort választották meg, majd tagokat küldöttek ki a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsága.

Végül Bódy Bódog tekintettel arra, hogy az agrárkölesönök folyósításáról szóló 1896. évi V. t.-cz. alapján az agrárkölesönvevőktől az agrárbank a folyósított kölesönösszeg 10%-át és ennek annuitási kamatait visszatartotta, mely összeg mint biztosíték van az államkincstárnál kezelés és kamatozás céljából elhelyezve: országos mozgalom megindítását kéri, hogy ez a biztosíték összeg azoknak, a kik törlesztés iránti kötelezettségeiknek megfelelték, minden levonás nélkül, a felszaporodott kamatokkal együtt, a kincstár részéről kifizetessék. Dr. Molnár Imre pártoló felszólalása után a javaslatot elfogadták.

A víz- és szélmotorok gazdasági használatára.

Irta: *Klaszsek Ödön.*

A szél s víz erejét az állati erővel egyetemben már ősidők óta közvetlen munka végzésre használja fel az emberiség. Hajózásnál vitorlával, malmoknál széles lapátú kerekkel igyekeztek a víz esésének erejét hasznosítani. Dacára a mai géptechnika rohamos fejlődésének, újabb vívmányainak, napjainkban is megtaláljuk úgy a vizet, mint a szél kihasználására szerkesztett gépeket, kezdetleges majd a technika által kifejlesztett, tökéletesített formában is. Különösen mezőgazdaságilag bir fontossággal úgy a víz, mint a szél erejének kihasználása, amint hogy azt látjuk is hazánk különböző vidékein mindig jobban és jobban elterjedni. Megtaláljuk a szél s víz erejének kihasználását számtalan hazai uradalomban, gazdaságokban, többé-kevésbé sikerrel alkalmazva, a szerint, a mint használója helyes eszközökkel vagy régi elavult szerkezetekkel igyekszik a természetadta ezen két ingyenerőt gazdaságosan kihasználni vagy hasznosítani.

Örökös törekvése a gazdának, de különösen a mai nehéz viszonyok mellett, minél olcsóbb

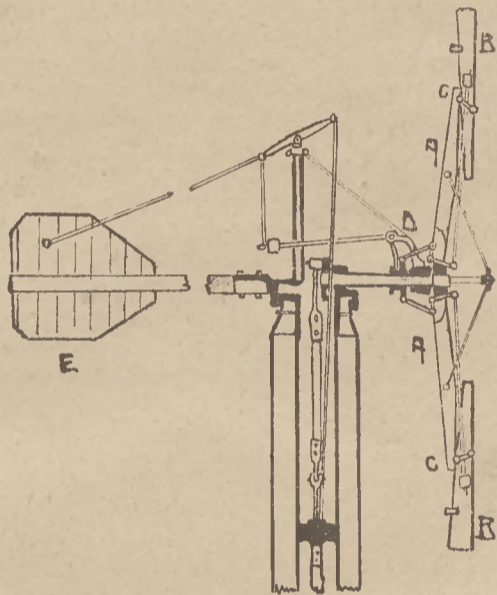
43-ik ábra. Malomra szerelt „Halady“-féle szélmotor.

tette a mai szélkerekek transmisszióját, lévén tökéletlen s így az energia nagy része elpazarlódott.

A mai amerikai rendszerű szélkerekek a czélnak sokkal jobban megfelelnek, intenzíven kihasználják a felületükre nehezedeő erőt, az erőátvitelnél energia alig pazarlódik. Legnagyobb elterjedtségnek örvend a »Halady“-féle szélmotor 44. sz. ábra, melynél rövid, de erős küllök »A« között vannak kifeszítve a fekvő szárnyak »B«, melyek keresztléczekkel csukló-rendszerűen »C« vannak felerősítve egy szabályzó készülékkel van ellátva »D«, mely a szél erősödésénél az apró lécvitorlákot ferdére állítja s így nagy szélvihar esetén is a kerék épp oly gyorsasággal forog, mint kisebb szélben. Egy kormányzó nagyobb vitorla »E« önműködőleg a szél irányába fordítja a szélkereket s így bármely irányból fúj a szél, mindenkor előlről éri a nyomást.

A szélmotorok hátrányául szeretik felhozni: »Ha nem fúj a szél, hát nem forog a szélmalom.« Hát az igaz! de viszont az üzeme nem kerül pénzbe, míg minden más gép mozgási energiája tüzelő anyagba s pénzbe kerül s hogy szélszélben beálló stagnálást kiküszöböljük czélszerű lóhajtotta járgánnyal, kisebb, olcsóbb benzínmotorral, vagy kézi erővel pótolni a szélhiányt, a mi elvégre nem drága, tekintve azt, hogy széljárta vidéken a szélmozgás állandó szokott lenni.

Míg a szélmotorok üzeme a beálló szélszél miatt nem állandó, addig a víz hajtotta modern konstrukciók, a vízturbinák, a legtökéletesebbek. A víz ereje kihasználásának legelterjedtebb s egyszerűsége legkezdetlegesebb módja az egy-

44-ik ábra. „Halady“-féle szélmotor keresztmetszete.

munkaerőre szert tenni, a terményeit nem nyers állapotban, hanem lehetőleg feldolgozva a piacra szállítani, hogy így nagyobb árt érhesse el. Hála az utóbbi idők ez irányú fejlődésének iparvállalatok, malmok, fűrésztelepek, áramfejlesztő telepek létesülnek gazdaságainkban, melyeknél nagy szerepet játszik a szél, de különösen a víz szolgáltatása ingyen hajtóerő. Olcsóság tekintetében is versenyezhet az összes másnemű erőtermelő gépekkel, melyek mind tüzelő anyagot fogyasztanak, míg a szél- vagy vízmotorok, a beruházási s csekély karbantartási költségeken kívül alig kerülnek valamibe. Az üzem költsége teljesen elesik.

Sik területeken, mint a Nagyalföldön, hol állandóbb a széljárás, a tüzelőanyag ritka és drága, megbecsülhetetlen szolgálatokat tesznek a gazdának a szélmotorok, melyekkel ma már nemcsak vízgyűjtőmedencék megtöltését, hanem kisebb mezőgazdasági gépeknél, mint takarmány előkészítő kamrák üzemen tartásánál is sikerrel alkalmazzák, de különösen áramfejlesztésnél, akkumulátorok töltésénél, hol nem feltétlenül szükséges a szélszélben beálló, egyhuzamban üzem.

Megjegyzendő itt azonban, hogy csaldódik az a gazda, aki nagyobb üzemhajtásra véli kihasználhatónak a szélmotorokat. Mivel a szélkerekek átmérőit nem lehet annyira szélesre készíteni, hogy nagyobb szélnyomást foghasson fel, mindössze egy-két lóerő kifejtésére alkalmas.

Elődeink, a Hollandiából ismert szélmalomokkal, melyek kevésszámú, de nagyfelületű vitorlapátokkal igyekeztek a szél erejét felfogni. Ezeknek nehézkes erőátvitel meg sem közeli-

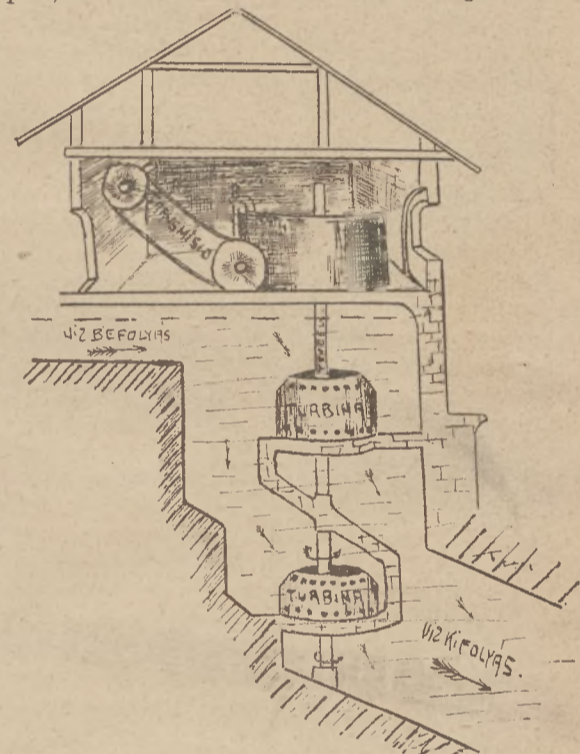
turbinakerék, mint a reá nehezedeő víz sulya. Ha a turbinákat egymás alá helyezük, kétszeres erőt kapunk. Európában, de különösen Amerikában használják nagy előszeretettel egyes folyamszakaszok értékesítésénél. Ujabb hazánkban is látjuk több helyen; Kolozsváron a Szamos vizét használják, az áramfejlesztőtelep üzemen tartásánál. Ikerváron mezőgazdasági üzemre használják sikerrel.

Mire ügyeljen a gazda tűzbiztosításainál.

Irta: *Balogh Bálint.*

A biztosítás megkötéséhez sok aprólékos dolgnak ismerete szükséges, ha azt akarjuk, hogy biztosításunk minden tekintetben jól legyen megkötve. Így:

A biztosítás kezdete, igen fontos dolog, mely gyakran képezi vita tárgyát s a mely már számtalan pörnek volt kuforrása. A viták és a pörök természetesen akkor kezdődnek, ha a biztosítás kezdőpontját tüzetesen megjelölő kötvény kézhezvétele előtt szenved a biztosító kárt. A kereskedelmi törvény értelmében a biztosítás érvénybe lép, ha az a biztosító intézet könyveibe bevezettetik. A bevezetés megtörténtnek tekintetik, ha a biztosító a biztosítási ajánlatot annak vételétől számítandó 48 óra alatt vissza nem utasította. Ez utóbbi esetben a biztosítási ajánlat elküldését vagy átadását követő napon, déli 12 órakor veszi kezdetét. Legtöbb biz-

45-ik ábra. Turbinaház két turbinával.

szerű vizilapátokra bocsájtott vizoszlop, mint azt az egyszerű vizimalomnál lehet látni. Bár állandóan bővizű s csekély eséssel bíró patakoknál is czélszerűen ki lehet használni, ezen egyszerű vízkereket, de túlnagy erőt, mint a vízturbinákkal elérni nem lehet, mivel ezeknek a kereknek, ha nagy erőt akarnánk velük kifejteni, úgy túlnagya, szélesre kellene szerkeszteni s nagy eséknél szintén nagya épített kereknek volnának csak megfelelők. A víz gazdaságos kihasználását a modern géptechnika előrehaladottsága a vízturbinákkal annyira kifejlesztette, hogy csak például a Niagara-vizesés egyik turbinája munkabírását említsük 12.000 lóerőre rug.

A vízturbinák kis felülettel nagy erőt tudnak kifejleszteni, de csak ott tudjuk ezen erőt kihasználni, hol a víznek, a folyó víznek esése van. Hol az esés csekély, úgy segítünk, hogy vagy a vizet megduzzasztjuk, mint vizimalomnál is látjuk, mert így nagyobb víztömeget, nagyobb eséssel, nyomással kapunk; vagy pedig vízcsatornákat, czisztarnákat építünk s a vizet abban vezetjük egy mélyebb helyen feállított turbinaházba.

A vizet zsilipek felhuzásával szabályozzuk a szerint, hogy nagyobb mennyiséget, engedünk-e a turbinákra, nagyobb munkaerőre lévén szükség, vagy csak kevés, lassu mozgást akarunk előállítani, a vizet részben elzárjuk. A turbinaházat mindig mélyebben építjük s így a víz erős nyomással folyik a turbinákon keresztül, azt erősen „körmozgásba“ hozza s a fenéken eltávozik. Míg a víz ezen utat megteszi, erejéből semmit sem veszít s éppen olyan erőt fejt ki a

tosító intézet azonban külön kiköti, hogy a biztosítás csakis a díj lefizetése után lép érvénybe. Mivel azonban az ajánlat aláírása az első évi díj megfizetésére feltétlenül kötelez, a kártérítési kötelezettség is beáll a biztosítás megkezdésekor, ha csak külön más föltétel az ajánlatban kikötve nincsen.

Tekintve, hogy a biztosító intézetek kártérítési kötelezettsége az esetben is kezdetét veszi a törvényben meghatározott időben, ha a díj lefizetése nincs, az első évi díj fizetésére az ajánlat aláírása föltétlenül kötelez, kivéven azon esetet, ha a biztosító intézet az ajánlatban foglalt föltételeken változtat. A biztosító intézet kötelezettsége azonban még ebben az esetben is fönmarad.

A biztosítás összegé-nek helyes megállapítása igen lényeges dolog. Ha a biztosítás történik, akkor hiába fizetjük a díjakat, mivel a biztosító intézet csakis a kár valódi értékét köteles megtéríteni, sőt ha a társaság be tudja bizonyítani, hogy a biztosító fél rosszhiszeműleg járt el, úgy az egész biztosítás érvénytelen.

Viszont a tényleges értéknél kevesebb összegre se biztosítsunk, mert így föltötte érzékeny károsodhatunk, mert kár esetén a biztosító társaság u. n. »pro rata« vagyis hányados becsléssel föltötte megkárosíthat bennünket, a mi a következő példából világosan kitűnik: egy gazdának két különböző helyen levő majorjában van két szalmakazalja, a melynek mindegyike megér 1000 koronát, a kettő együtt 2000-t. Mivel az általános biztosításoknál a készlete elhelyezésére vonatkozólag nem kívánnak tüzetesebb leírást a biztosító társulatok, emberünk úgy véli,

hogy helyénvaló lesz egy kicsit takarékoskodni s 1000 koronára biztosítja szalmakészletét azon indokolással, hogy mind a két helyen úgy sem valószínű, hogy egyszerre támadjon tűz s viszont bármelyik égjen is le, az 1000 koronáját megkapja. Kár esetében azután ugyancsak nagyot néz, mikor a biztosító intézet csak 500 koronát állapít meg azon indokolással, hogy miután a fele szalmakészlete égett el, csakis a fele biztosítási összeget fizeti ki. És ez helyesen is van így, sőt megfelel egyenesen a törvény idevágó intézkedéseinek.

Igen sok gazda szokott takarékoskodni a biztosítás megkötése alkalmával a fillérekben oly módon, hogy itt is, ott is lecsip valamit a biztosítási értékből. A takarékoskodásnak ez a módja fölötte helytelen s gyakran igen megbosszulja magát, mert a megtakarított fillérek által tűzkár esetében százakat sőt ezreket is veszíthetünk. Szokjuk meg, hogy mindig a valószínűségnek megfelelően értékeljük a biztosítás tárgyait.

Változások. A biztosítás jogilag szerződés, a melynek föltételei a kötvényben és az ajánlatban vannak megállapítva. Ha már most oly változás történik, mely az ajánlatban és kötvényben foglalt feltételektől eltér, a biztosítás érvényét vesztheti, vagy jog hátrányokkal járhat. Így

ségtől írásban kérjük azt. Ez az óvatosság éppen nem fölösleges dacára annak, hogy a felső bíróságok az ügynököket az intézetek jogos képviselőinek tekintik harmadik jóhiszemű személyekkel szemben még abban az esetben is, ha jogkörüket tullepték. Ugyanis a biztosító intézetek legtöbb esetben nem hatalmazzák föl képviselőiket halasztások engedélyezésére s könnyen hajlandók e pontnál vitát támasztani.

Ha már halasztás kell, legjobb az egyenes utat. Maradjunk a mellett.

A gyomirtó fésű. (Weeder.)

Derera-féle szabadalom.

Irta: Péterffy Tamás.

Hazánknak különleges éghajlati és talajviszonyai minden külföldit átalakítanak, akár növény, akár állat, akár gép legyen az a bevándorló. Így volt ez a Weederekkel is. A magyar gazdaközönség megvette az amerikai földmunkáló eszközt, de pár év alatt mindig ujitottak, alakítottak rajta gyakorlati gazdáink.

Ezek között az átalakítások között eddig a legsikerültebb a Derera József bánáti földbirtokos rendszere, melyet szabadalomra bejelentettek.

leges. A gép Resiczán 380, Budapesten 400 koronába kerül, melyet itt képen is bemutatunk.

A javított gyomirtó szélessége 4 m. Napi munkaképessége 15—20 hold két lóval. A gyomirtó-fésű (weeder) hasznosságáról már gazdátársaink többször beszámoltak. Ez alkalommal csakis a teljesen magyar gyártmányu Derera-féle eszközt óhajtottam bemutatni.

A népies nyelven drótféregnek nevezett rovarról.

Irta: Bászeli Elek.

Azért jegyzem meg ezen közlemény czimében, hogy a népies nyelven nevezett drótféreg, illetve pusztításai elleni védekezéséről akarok egyet-mást elmondani, mivel ezen féregnek kinéző állatka nem a férgek (vermes-ek) osztályába, hanem a rovarokéba tartozik. Tehát a drótféreg, nem féreg, hanem rovar és ennek sem a teljesen kifejlesztett alakja, hanem csak a lárvája, ugyanis a drótféreg elnevezésével a pattanó bogarak lárváit szokták illetni. Ezen népies nevet onnan kapták, mert testük egyforma vastag, kemény és főleg, mert olyan ruganyos mint a drót. A népek azon hitte, hogy ezen álcák, férgek, onnan ered, mivel a pattanó bogarak a legkevésbé sem veszedelmesek, csakis a sárgaszínű drót hajlékonyságu álcáik, így tehát a gyakorlati gazdák a bogarakat nem is igen ismerik.

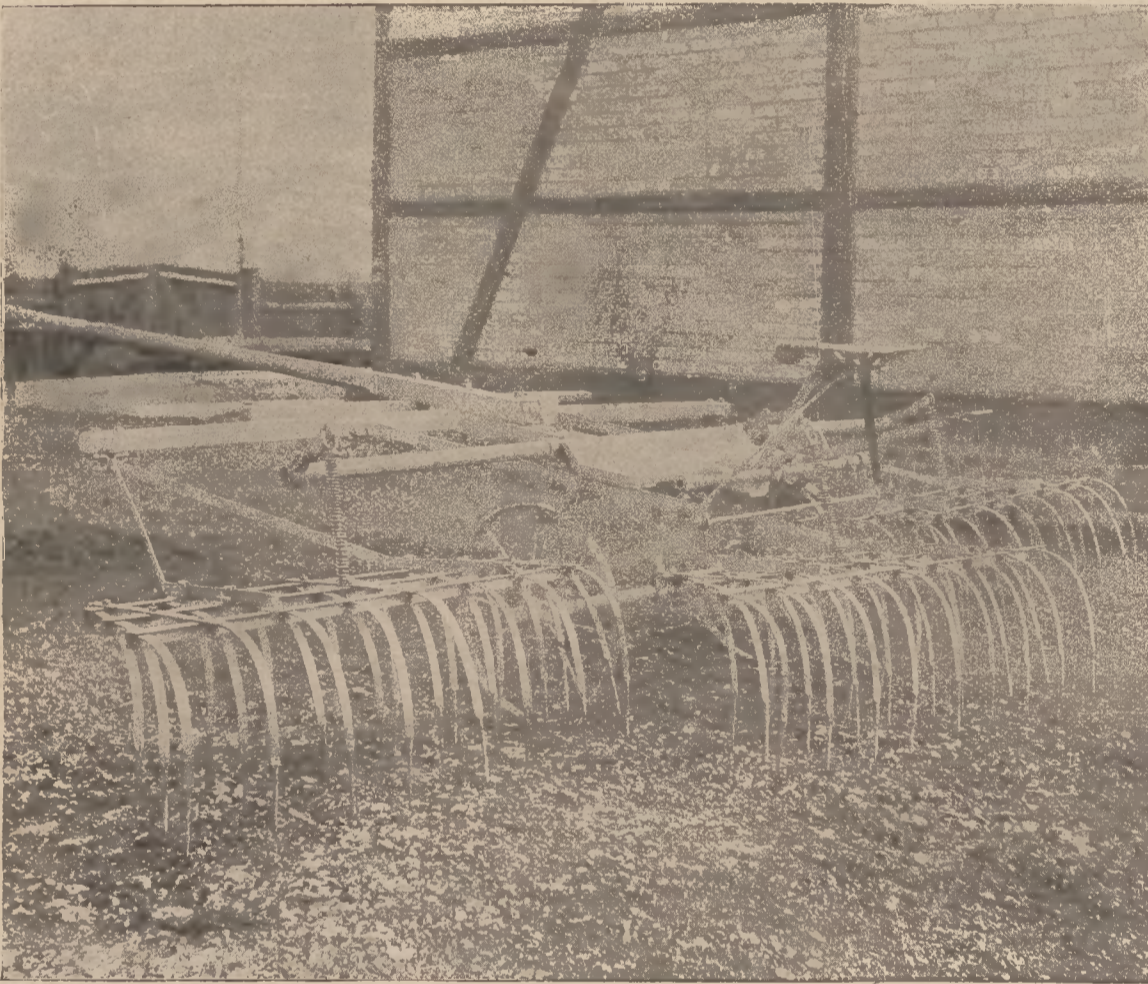
A pattanó bogaraknak csaknem másfélszáz fajtája él hazánkban, a melyek daczára annak, hogy szín és nagyság stb.-ben különböznek egymástól, abban valamennyien megegyeznek, hogy ha az élőbogarat hátára fektetjük, az oly módon áll talpra, hogy felpattan a levegőbe; innen kapták ezen bogarak nevüket.

A mi a gazda összes rovar ellenségeit illeti, minden tulzás nélkül állíthatjuk, hogy a pattanó bogár álcák a legelterjedtebbek, mert életüket a földben töltik el, már pedig a föld megvédi őket az időjárás változásaitól, az éghajlat szélsőségeitől, ellenségeiktől és betegségeiktől. Táplálékukat illetőleg absolute nem válogatósak, megélik valamennyi természetű és vadontermő növényünk földalatti részén és mind-mindannyinak egyforma az élete folyása, ennél fogva a védekezés is azonos ellenük.

A pattanó bogarak a nyár folyamán tojásaikat olyan helyen iparkodnak lerakni, a hol a kikelő álcáiknak a bogárrá fejlődésük biztosítva van. Ilyen hely az utszéli gyepek, füves mesgye stb. bolygatatlan gyomos parlagterület. Ez adja magyarázatát annak, hogy miért nagyobb mindig a pattanó bogarak álcái által okozott kár az elhanyagolt, elgyomosodott földeken, mint a gyommal nem bíróké. A kárt rendes körülmények között az ugyanazon évnek terményei még nem igen sanylik meg, azon egyszerű oknál fogva, mivel a pattanó bogarak álcáik az első évben még nem olyan falánkok, mint 2—4 évükben. Továbbá dacára annak, hogy a pattanó bogár álcák kártételei a nyári hónapokban a legmagasabbak, mégis kevésbé vehető az észre, mint ősszel vagy tavaszszal, mert az utóbbi évszakokban a vetések még ritkák és zsegek, így tehát a kisebb kártétel is erősen feltűnik.

A mi a pattanó bogarak álcái elleni védekezést illeti, a legcélszerűbb, ha életmódjukhoz alkalmazkodunk, illetve, ha a füvel benőtt parlagterületeket stb.-t a lehető legszűkebbre redukálni igyekezünk. egyben azonban megjegyzem, hogy a nagyobb területen pusztító ezen álcák ellen ez sem fog teljesen célhoz vezetni. Addig, a míg pusztításuk csak kisebb területre terjed, vagyis a míg a gabona között csak egyes kisebb foltok mutatkoznak az alábbi módon is védekezhetünk ellenük a foltos helyekre 50—60 cm, távolságra, 4—5 cm. mélyre rakjunk el szétvágott vagy apró burgonyát és jelöljük meg ezen helyeket földbedugott vesszőkkel, ugyanis ezen álcák annyira kedvelik a burgonyát, hogy azt okvetlenül el fogják lepni, a miért is 4—5 nap múlva szedessük ki ezen burgonyát a körülöttük lévő álcákkal.

Ha vetés előtt földünk erősebben fertőzött a pattanó bogarak álcáival, akkor tanácsos a földet egynéhány napon át jól megjárni sertésekkel. A tengeri vetésnél ajánlatos a vetőmagot egy-két órán át petróleumban áztatni, ugyanis ezen áztatás a csiraképességet csak mintegy 20%-kal csökkenti, ezzel szemben azonban biztosak lehetünk arról, hogy ezen koczák sem a tengeri vetőmagot, sem a belőle kifejlődött csemetéket bántani nem fogják.

46-ik ábra. A Derera-féle gyomirtó-fésű.

például ha a biztosított tárgyak örökösödési eseteket kivéve) másra szállnak át, nem elegendő, ha a kötvényt az új tulajdonos átveszi, hanem azt át is kell iratni. Ha pl. egy zsindeletetjü ház tetejét lebontatjuk s náddal födetjük, be kell jelenteni, mert a társaság terhére nagyobbodik a kockázat. Egyszóval minden, a megállapodástól eltérő változás bejelentendő, mert csaknem minden biztosító intézet kiköti az általános biztosítási föltételeiben, a bejelentés elmulasztása az ügylet megszűnését vonja maga után.

Kárfelvétel. Ha a biztosított tárgyak elégnak, a biztosító fél köteles azt a törvény értelmében azonnal bejelenteni, viszont a biztosító intézetnek jogában áll a kárt a saját szakértőivel megbecsülni. Ha azonban e jogát a kárfeljelentés vételétől számítandó 15 nap alatt nem gyakorolja, a biztosítottnak jogában áll a kárt az intézet költségein megállapíttatni.

Díj fizetés. Ha a biztosítás több évre szól nagyon fontos, hogy a biztosítási díjat a lejárat napjáig lefizessük, mert ennek elmulasztása a törvény értelmében a biztosítás megszűnését vonja maga után. Kivételek csakis az esetben van helye, ha a biztosító felet véletlen baleset akadályozta meg a díj fizetésben, vagy ha a fizetésre nézve halasztást kapott. A halasztást illetően ne elégedjünk meg az ügynök szóbeli kijelentésével, hanem a kötvényt kiállító főügynök-

Ahhoz, hogy a mi különleges magyar viszonyaink között beváló eszközt formáljon valaki, először is a Weedert Amerikában kellett megismernie eredeti alakjában. Ezt Derera is ott tanulmányozta az Egyesült-Államokban, mint egy nagy uradalom vezetője. Az eredeti amerikai gyomirtók igen erős szerkezetűek és anyagjuk is elsőrendű.

Itthon a Bánátnban azt tapasztalta Derera, hogy a külföldről behozott gyomirtó fésű igen gyakran török, romlik. A javítással sok a baj. De megállapította azt is, hogy a külföldről behozott Weederek nem amerikai gyártmányok, hanem gyöngye német utánzatok.

A gyomirtót tehát nem javította tovább, a rossz anyag nem volt arra érdemes, hanem ő készítetett egy tervrajzot, olyat, mely a saját viszonyoknak megfelelően. Ezt a tervet kivitelre munkába adta. Elkészült az első magyar gyomirtó fésű. Két éven keresztül használta jó eredménnyel és több érdeklődő gazdátársának küldötte meg a rajzot szíveségből, hogy azok is házilag előállítva kipróbálják.

Vége a nagyarányú érdeklődés vezette arra Dererát, hogy bevált gyomirtófésű-rendszerét szabadalmaztatta és a Magyar Államvasutak Gépgyára resiczai telepének adta át gyártás végett. A magyar gazdaközönség előtt a resiczai mezőgazdasági gépeket dicsérni teljesen fölös-

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Buzabeszáradás.

Mult évi augusztus hó elején magtárba került buzából rendes körülmények között ez évi július 10-ig körülbelül hány % szárad be? Ugyanis a rostálások folytán kijött szemét, rostaalj és a II. osztályu szem le lett már számítva. Ugy tudom, hogy több hazai uradalomban 2%-ot szoktak e czimen levonásba hozni, míg nálam majdnem 4% a hiány. Lehetséges ez? Nem a magtáros esetleges manipulációjára mutat-e ez? Vagy az égerkár folytán is szaporodhat ily nagyon a hiány? De hisz több magtári macskát tartok s nem is igen látni egeret a magtáromban. Szivesen venném mielőbb a választ s előre köszönetet mondok érte.

J. K.

Kérdés. Here és luczernalevél lehullása.

A herések, illetve luczernások gyűjtése alkalmával igen sok levél hull le, pedig a rendeket nem is merem forgatni a kézrierővel, vilákkal gyűjtetem e takarmányokat. Kérnék szives utbaigazítást, mily eljárással lehetne a levélhullást megakadályozni vagy legalább kisebb mértékűvé tenni?

L. S.

Kérdés. Cziroktermelés

50 hold seprőczirot vetettem elég jó vályogtalajba, luczerna után egyszeri szántásba május 20-án 65 cm. sortávolságra. Előre bocsatom, hogy a talajt nem volt módomban jobban előkészíteni és hogy czirokterméssel eddig nem foglalkoztam. A czirok már szép nagy, kapálni kellene, kérdem t. gazdatársaimat, kik már foglalkoztak vele, mily növénytavolságra ajánlják meghagyni; számíthatok-e arra, hogy beérik az idén nálam s ha esetleg a fagy éretlen állapotban künn találja, nem pusztul-e a mag és a szakál is? Hány cm. szár vágandó a szakálhoz és lehetséges-e ennek a dohánysimitóházban, vagy tágas deszkafalu szénapajtákban olykénti szárítása, hogy 4-6 szálattal raffiával összekötve a zászlójával lefelé kifeszített szénásszekérköti kötelekre aggatnám fel, vagy az u. n. exikátorokon helyezném el és majdnem úgy nézne ki, mint a dohány szárítása?

Kérdés. Zöldtrágyanövény agyagtalajra.

Kötött agyagtalajon mi lesz a legjobb, zöldtrágya? Bibor-here vagy csillagfürt vagy más? És ha ezt a leugarolt tarlóba vetem, novemberben leforgatom, számíthatok-e jó dohány vagy repatermesre?

Felelet. Repczetermelés című kérdésre.

Kérdésttevőnek úgy látszik kövér, trágyaerős talaja van, ha a kalászosok megdülése ellen kell védekeznie. Helyesen jár, ha az ilyen buja talajt talajzsarolóbb növények termelésével akarja alkalmassá tenni a kalászosok alá. Tény, a len nem valami alkalmas előnövénye a repczének, de mert elég jókor kerül kinyűvés, aratás alá, azért még elég ideje marad a repcze alá is elkészíteni a talaját. A repcze vetési határideje augusztus hava normális viszonyok mellett. Én azonban vetettem (Aradmegyében) már szeptember 10-ike után is jó sikerrel. Tehát kalendáriumi időhöz ragaszkodni felesleges. Ha a repcze alá készített talaj augusztus derekára már jól megülpedett és kellő nedvességű, vagy esős idő van, helyes lesz már akkor elvetni. Ellenben, ha ezek a kellékek hiányoznának, várjon vele mindaddig, a mig ez a kedvező idő bekövetkezik. De szeptember 15-ike után már rizikó a vetése, bár én még október elején is vetettem Aradmegyében repczét. De persze az éghajlat is perdöntő ezen kérdésben. Melegebb éghajlaton lehet később is sikerrel vetni, hidegben ellenben korábban lesz indokolt. Csak bármikor vetjük is, a talajnedvességre legyünk tekintettel. vetőmagszükséglet mholdanként 5-6 kg. 7-8" sortávolságban géppel vetve. Még csak annyit kívánok megjegyezni, hogy a repcze (bár talajzsaroló) utána a buza még mindig megdülhet, mert a repcze a talajt kitünő fizikai állapotban hagyja. Azt hiszem az a bakteriumflóra tenyésztését teszi lehetővé. Szóval a repcze is egy talajjoltó növény, bár ezt a tudomány nem akarja elismerni, de valaminék kell lenni a dologban, mert 10-12 q repczetermés után még 12-14 q buzatermés is volt olyan talajon, a mely 10 éve nem kapott istállótrágyát, tehát tisztán szuperfoszfát alkalmazása és chilisaléttrommal. De ezt csak a repcze kapta, az utána jött buza nem.

Szücs János.

Felelet. Ritka csalamádé sűrűbbé tétele című kérdésre.

A mint csak lehet azonnal vessen a ritka csalamádé közé kölest (1 hl-t számítva k. holdjára),

hogy így elég takarmányt kapjon, mely tehének s ökröknek is megfelelő eleség lesz, mert a szarvasmarha a köles szalmáját, mig az nem elvényt, nagyon szereti. Tolnamegyében, Pusztia Ráczegresen dr. Fantus Fülöp számtartó sok éven át mindig kölessel keverve vetette a csalamádét s a hozam mindig kielégítő volt. Lehet azonban borsót is vetni a csalamádé közé, csak-hogy ennek drágább a magja s bizonytalanabb a fejlődése, de viszont nagyobb a tápértéke mint a kölesnek. Végül megjegyzem, hogy a muhart azért nem ajánlom a sűrűsítésre, mert azt nem szereti a szarvasmarha, a czirok pedig hamar megrostosodik, fás lesz, mikor is igen sok megy izékbe s így csakis addig eszi a marha, mig fiatal, azért is csakis a legelőszőr fogyasztandó részletbe vessünk czirot, de az idén erre már kissé későn van s legfeljebb nagyon csapadék-dús vidéken ajánlanám még most vetését. Tessék próbát tenni borsóval és kölessel s jövőben azt elfogadni, a melyik jobban diszlik vidékén. F. Z.

Felelet. A széna gyors szárítása című kérdésre.

Kísérletek alapján bebizonyított tény, hogy a gyorsan száradt takarmány nem veszít annyit súlyából, tömegéből, mint a mely lassan lesz szárítva. Ennek a fizikai magyarázata az, hogy a zölden levágott növény a levágás után még mindaddig él, a mig annak viktartalma 30%-ra le nem apadt. Tehát ezen idő alatt lélegzik, de már a talajból nem táplálkozhatik, mert attól a levágás folytán elválasztott. A kilelegzés folytán pedig a növény a vizen kívül szénsavat is kilehel, kipárologtat, így kézen fekvő, hogy szénhidrát tartalma minél tovább marad életben, annál többet veszít. Arra kell tehát törekednünk, hogy zöldnövény a 80-90% viktartalmából minél gyorsabban párologtasson el 50-60%-ot, a midőn aztán kevesebb szénsavat fog kilehelni és nagyobb tömeggel fizet. Legcélszerűbb az az eljárás, ha minél melegebb, napos időben kaszáljuk a takarmányt és ha azt azonnal szétszóratjuk. A kaszálógépre erre a legpraktikusabb eszköz. Lehet még rudakon is gyorsítani a száradást, amely az eső ellen is hathatós eszköz, mert nem luhozódik ki annyi belőle, mintha rendben van és ott veri az eső. Így jobb minőségű és több szénánk lesz. Csak-hogy a szárítás rudakon lassu és költséges.

Szücs János.

Felelet. Köszörűkő kezelése című kérdésre.

Nagyon romlik a köszörűkő, ha azt egyenetlenül koptatjuk, azért bármiféle szerszámot köszörülünk is rajta, azon legyünk, hogy lehetőleg egyenetlen rászorítással egész vastagságban egyformán koptassuk azt, de ha mindennek dacára sem sikerülne ezt elérni, akkor kisebb kések, ollók vagy egyéb apróbb tárgyakkal köszörülését hajtsuk végre azon az oldalon (a kő azon szélén), mely kevésbé kopott, hogy így az egyenetlen lekopás mégis elérhető legyen. Ha pedig ily módon sem sikerül ezt elérni, akkor körül kell vágni a követ, hogy annak ismét kör legyen a körülete, sima egyenes az a külső lapja, melyen köszörülünk, vagyis a kő legyen henger, ne pedig csonka kup, vagy valami torzalak. Ha a bognár nem tudja megválni a követ, molnár vagy kőfaragó olcsón megteszi azt s ha jó a kő anyaga, kár volna helyébe újat venni. Nem szabad a kőnek állandóan részben vagy egészen vízben állani, mert ezzel csak romlik s azért az alatta levő válykon csak akkor tartunk vizet, ha a követ használni akarjuk, vagy pedig ha már abban állandóan van víz, akkor a mint végeztünk a köszörüléssel, vegyük le a követ az állványról s tegyük félre száraz helyre. T. i. a nedves helyen a kő mindig jobban kopik s vajmi gyakran a részbeni nedvesedés oka a kő egyenetlen kopásának s ez uton létrejött használhatatlanságnak. F. Z.

APRÓK.

Thomassalak és kainit raktározás és keverés. Egy német szaklap révén veszszük a következő tanácsot. Tudva azt, hogy a kainit a levegőből is szív magába nedvességet s megkeményedik, rétegezni kell a salakkal, úgy hogy két thomassalakra közé kerüljön a kainit. P. o. ha 600 q kainitot és 300 q thomassalakat akarunk raktározni, akkor egy száraz helyiségben mintegy 5 cm. vastag rétegben kiöntjük a thomassalak $\frac{1}{3}$ részét, 100 q-t, erre rájön az egész 600 q kainit szinte egyenetlen rétegben, melyet azután 10 cm. vastag réteg thomassalakkal, azaz 200 q-val betakarunk. Így marad a

rakás, mig nincs rá szükség, azután pedig belőle mindig csak akkora tömeget nyessünk le □ alakban, a mennyit felhasználunk azonnal, ezt alaposan átlapátoltatjuk, fenéig zsákokba rakjuk. A többi tovább is érintetlenül maradjon rétegezve. Ily módon a lehető legkevesebbre szorítottuk a kainitvesztéseget.

Bimbókel táperős, mélyrétegű talajt kíván. A földolog a növényt állandó fejlődésben tartani, mert ha a tenyészet fennakadást szenved, akkor a bimbók rosszul sikerülnek, mit többnyire a mag rossz voltára szokták tölteni, pedig a gondozás hiánya az ok. Nem tanácsos a bimbókel tulkorán ültetni, mert akkor a bimbók fejlődése éppen a legforróbb és szárazabb nyárra esik. Junius eleje a legjobb idő e célra, akkor a bimbóképződés a nyár végére vagy az ősz elejére esik, midőn már nyirkosabbak az éjjelek. A rászák egymástóli távolsága 70 cm. legyen, hogy a fejlődéshez elég területtel bírjon. Bimbókelben tulajdonképpen csak két fajta van, alacsony és magas; az alacsonyfajta még a megérett s leszedett borsó után is elég jó termést szokott adni, mert rövidebb a tenyészideje.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében. Az időjárás a mult és e héten ismét hűvös, sőt hidegre fordult. A mult héten jelzett helyi esők helyenkint, kivált a Tisza partja körül, zivatarral párosulva, bőségesek is voltak, mely helyenkint a jobb minőségű korábbi vetésű, vagy a később vetett, de jó minőségű vetéseket ledöntötte, lefektette. Csak a sovány földekbe vetett későbbi ritka buzák maradtak talpon, mig azon vidékeken, a hol bő zivatáros esők nem voltak, a buzavetések talpon maradtak. Némely, ledült kövér buzák már nem is kelnek egészen föl. Hogy mennyi lesz ezekben a kár, a későbbi időjárás határozza meg. Árpa kevés kivétellel középjó. Rózsa érésele közeleg. Zab beteg, rossznak mondható. Az eső a növényzetnek általában, különösen azonban a kapásoknak vált javára. Legelőnek és luczernának is használt. Hullámterti rétek most vannak kaszálás alatt. Ezek lapályos részei a mult évi 4-5-szöri árvíz miatt, a mely a talajt megrontotta, nemhogy kaszálót, de még csak kielégítő legelőt sem hozott, egyáltalán rosszak, kevés füvet hoztak. Csak a partosabb részeken van valami kaszálható fü. Ez évben a víz által borított szokott kaszálók kevés hozamot adnak. Időnk kissé melegedőben van. Nem forróság, de mérsékelt meleg kívánatos is volna s csak nyolc-tíz nap mulva, a beérésre volna óhajtható hűvös idő. N.

A X. nemzetközi gazdakongresszus minap kezdte meg tanácskozásait Brüsszelben, a Tudományos Akadémia dísztermében, Méline J. elnöklésével. A kongresszus megalakulása alkalmával beválasztották az elnökségbe a résztvevő államok kormányának és legfőbb gazdatársadalmi intézményének képviselőit. A gazdakongresszus nemzetközi jellegét bizonyítja, hogy

MALOM

BERENDEZÉSEKET

LEGMODERNEBB KIVITELBEN.

RENZIN

CSEPLŐKÉSZLETEKET

LEGMEGBIZHATÓBB SZERKEZETTEL

GYÁRT

MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

BUDAPEST. VI. VÁCZI-ÚT 141

ÁRLEGYÉKET INGYEN KÜLD

a világ egyetlen számottevő államának képviselője sem hiányzott a tanácskozásról. A magyar kormány képviselőjén Ottlyk Iván földművelésügyi államtitkár, Krisztinkovich Ede miniszteri szaktudósító, Lónyay Ferencz dr. miniszteri tanácsos, Ferdinándy Bertalan miniszteri osztálytanácsos és ráthonyi Reusz Andor miniszteri titkár vett részt a kongresszus tárgyalásán; az OMGE-t György Endre képviselte. Meline elnöki megnyitójá főként a »Vissza a faluba« ismert jelmondatával megindított mozgalom újabb fejleményeivel foglalkozott. Szerinte a város tulnépesedése és az ipari túltermelés, önmagától vissza fogja terelni a faluba a városban megélhetést nem találó népfelcsesleget. A belga kormány nevében Van den Bruggen volt és Hellepute jelenlegi földművelésügyi miniszter a belga nemzet üdvözlétét tolmácsolta. A vendégek nevében Ertl dr., az osztrák kormány kiküldötte, mondott köszönetet. A kongresszus tagjai megnezték a lókiállítást s a király jelenlétükben osztotta ki a díjakat; meghívására a laakeri kastély pompás kertjét és üvegházát keresték föl, majd a földművelésügyi miniszter estélyén vettek részt. A kongresszus öt szakosztálya Gandban folytatta tanácskozásait.

Az E. G. E. kolozsvári kiállításai. Az Erdélyi Gazdasági Egyetlet szeptember hó 5—8. napjain Kolozsváron rendezendő XVII. tenyész-állat és IX. mezőgazdasági gép- és termény kiállításainak és vásárjainak programját most tette közzé. A program szerint több mint 15 ezer korona, számos arany, ezüst, bronz érem, dísz és elismerő oklevél áll a kiállítási bíráló bizottság rendelkezésére. A programok és bejelentőlapok tömeges szétküldését az egyetlet megkezdte és a hét közepére azok már a gazdák és gyárosok kezeiben lesznek. A kiállítás ügyében mindennemű megkeresésre az E. G. E. titkári hivatala (Kolozsvár, Attila-u. 10.) ad azonnal felvilágosítást az érdeklődőknek.

Gazdasági egyesület a szövetkezeti biztosításért. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület több ízben adta tanujelét annak, hogy a vármegyei közigazgatás körében érvényt akar szerezni az agrárszövetkezeteknek. A minap történt, hogy a megyének és a községnek a Magyar Gazdaszövetségbe belépése iránt tett lépéseket. Most pedig arról értesülünk, hogy az egyesületnek sikerült a vármegye alispánjánál keresztülvinni, hogy a megyebeli községi előljáróságok ingatlanokat tűz ellen a *Gazdák Biztosító Szövetkezeténél* biztosítsák. Hasonlóképp siker koronázta még a múlt évben az egyesület azon törekvését is, hogy Temes vármegye árvaszéke az árvák ingatlanait a *Gazdák Biztosító szövetkezeténél* biztosítsa. *Ferenczy* alispán f. évi május hó 12-én kelt rendeletében a vármegye összes főszolgabírának és községi előljáróinak megküldi a *Gazdák Biztosító Szövetkezetének* hozzáintézetett átiratát, melyben az intézet ismereti a biztosítás feltételeit. E rendeletet a megyei hivatalos lap május 22-iki száma közli. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesületet elismerés illeti életrevaló s céltudatos tevékenységéért, mellyel a többi megyei gazdasági egyesületeknek is példát nyújtott, miként lehet és kell az agrár és szövetkezeti eszmét előbbrevinni oly tereken, a melyeken épp a megyei gazdasági egyesületek vannak hivatva fellépni.

Csikvármegyei Gazdasági Egyesület, ugyis mint vármegyei mezőgazdasági bizottság junius 11-én tartotta XXXI-ik évi rendes közgyűlését, a melyen Élthes Zsigmond alelnök elnökölt. A jelentés tudomásul vétele után Balogh Ignác indítványt terjesztett elő, hogy hasson oda az egyesület, hogy az erdei kaszálók határai, a puszták területek, valamint a nagyobb tagban lévő szántó területek határainak, mesgyéinek gyümölcsfákkal beültetésére a gazdák köteleztesse. Az indítványt beható tárgyalás végett áttették az igazgató választmányhoz.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi junius hó 14-én tartott igazgatóválasztmányi ülésén hozzájárult Bászle Elek titkár által a mezei poczkok (egerek) kötelező irtására készített szabályrendelet tervezethez, az OMGE-nek átiratára a cs és kir. VII. hadtest hadbiztonságának tárgyalására Juhász Vilmos és Bászle Elek kiküldetéséhez a m. kir. földmiv. miniszterium temesvári kirendeltségének gazdátanácsába Csiki Gyula, Juhász Vilmos és Bászle Elek kiküldetéséhez. Több átiratot tárgyaltak. A gyűlés tudomásul veszi a földművelésügyi mi-

niszterium kirendeltségének szervezeti szabályzatát. Végül hozzájárul azon javaslatához, hogy az egyesület a vármegyei gazdái érdekében csatlakozzék a cukorrépatermelők szövetségéhez és egyéb folyóügyeket intéztek el.

A szegedi gazdák gyűlései. Szegedről jelentik: Vasárnap tartották közgyűléseiket, mintegy háromszáz szegedi és környéki gazda részvételével a Szegedi Gazdasági Egyesület és a Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesülete. A Szegedi Gazdasági Egyesület közgyűlésén Bokor Pál helyettes polgármester elnökölt, az előadó dr. Gerle Imre volt. A jövő évi gazdag munka-programm után a tisztújításra került a sor. Elnök lett Bokor Pál h polgármester, alelnök Reöck Iván orsz. képviselő, titkár dr. Gerle Imre, jegyző Sinkó Elemér, ellenőr Liszlay Lóránd, gazda Pataki János. Ezen a Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesülete tartotta meg közgyűlését báró Gerliczy Ferencz orsz. képviselő elnöklésével. Kecskeméty Géza borászati felügyelő előadást tartott a molyirtásról és a szőlőbetegségek ellen védekező szerekről. Dr. Gerle Imre indítványára kimondották, hogy felinák a kormányhoz a tavaszi hernyóirtás fejlesztése és a be nem vált molyirtó szerek eltiltása érdekében. A két közgyűlést megelőzőleg szombaton megalakult a Szegedi Borértékesítő Társaság báró Gerliczy Ferencz elnöke alatt, melynek létesítését a földművelési miniszterium is előmozdította részvények jegyzésével.

A magyaróvári gazdasági akadémiai hallgatók tanulmányútja. Az óvári akadémia 40 III. éves hallgatója Ujhelyi Imre akad. igazgató vezetésével s Rázsó Imre, Legány Ödön és Páll Sándor tanárok részvételével junius 8-tól junius 14-ig tették meg ez évi egy hetes tanulmányútjukat. Az akadémia szabályainak értelmében minden hallgatóra kötelező tanulmány ut célja az, hogy a hallgatók szemléltető módon győződjenek meg hazánk ama mezőgazdasági viszonyairól és állapotairól, melyekről az előadások alatt elméletileg már tudomást szereztek. Az egyhetes tanulmányút tartalma alatt az Alföld több nagyobb uradalmát tekintette meg a kiránduló társaság, nemkülönben tanulmánytárgyává tette a népies állattenyésztést is. A kirándulók legelőször Károlyi Imre grófnak mágoesi mintauradalmát, majd gróf Berchtold Lipótnának árpádalmi híres uradalmát tanulmányozták, a hol különösen növénytermesztési és növénynemesítési dolgokban bő és értékes tapasztalatokat gyűjtöttek. Másnap József főherceg bánkúti uradalma került megtekintésre, a hol ugyancsak bő alkalom nyílt különösen a növénynemesítés terén a tanulmánygyök érdeklődését kielégíteni. Innen a mezőhegyesi állami méneshirtokra rándult át a társaság, a hol az uradalom sokoldalúsága és látványos állattenyésztése két napra kötötte le a kirándulókat. A torontálmegegyi Garabos község neves állattenyésztésének tanulmányozása képezte további pontját a kirándulók programjának s ott volt alkalom meggyőződni arról, hogy a kitaró és tervszerű gazdálkodás mily páratlan jólétet biztosít a gazdálkodóknak. A tanulságos kirándulásnak méltó befejezését képezte a budapesti világhírű mezőgazdasági múzeum és a csodásan szép állatkert megtekintése. Fáradtan ugyan, de értékes tapasztalatokban és sok hasznos tudnivalókban gazdagabban érkezett vissza a társaság Magyaróvárra s most, a midőn az ut fáradalmait kipihen, az elmúlt kellemes napokat visszaidézi emlékezetében és hálás szívvel gondol vissza azokra, kik fáradságos útjában páratlan vendégszeretetükkel elhalmozták.

Az erdélyrészi mezőgazdasági szeszgyárosok tanácskozása. Az erdélyrészi mezőgazdasági szeszfőzde tulajdonosok Béli Tivadár elnöklésével értekezletet tartottak Kolozsváron, hogy megállapítsák az erdélyrészi szeszfőzdek termelvényeinek rendes áron való értékesítésének módozatait. A gyűlés előadója, Török Bálint az „Erdélyi Gazdasági Egyesület“ segédtitkára volt, ki a szervezkedés szükséges voltáról szólva, bizottság kiküldését kérte, hogy ez számításokat végezzen egy finomítóknak felállítására vonatkozóan részvénytársasági alapon. A javaslatot egyhanguan elfogadták és ifj. Jósika Gábor báró javaslatára kimondották, hogy az EGE kebelében szesztermelési szakosztályt állítsanak fel.

Elmarad a növénynemesítők vándor-gyűlése. Mivel a magyaróvári m. kir. növény-

nemesítő-intézet termését a jégverés teljesen tönkretette, úgy volt, hogy az OMGE növénynemesítő bizottságának vándorgyűlését Csongrádárpádalmán tartják meg. A helyi viszonyok azonban itt nem felelnek meg, ezért a folyó évre tervezett vándorgyűlés végleg elmarad az esterházi uradalom megtekintésével együtt. A jelentkezési díjakat az OMGE pénztára visszaküldi az érdekelteknek.

Tanácskozás a benzindrágóság felől. A növekvő benzin- és naftadrágóság miatt ismét értekeztek Wienben; a több óráig húzódo tanácskozáson az e kérdésben illetékes minisztériumok megbízottján kívül több reichsrati képviselő vett részt. Az ülésen elnöklő Spacek képviselő bejelentette, hogy az alsóosztriai kereskedelmi kamara a benzin- és naftadrágulás ellen a következő intézkedést jelölte meg célravezetőnek. A behozatali vám mérséklése a vasuti fuvarozás közelségének leszállítása, a drohobyci állami finomító nyersolaj-készletét engedjék át a magánfinomítóknak. A tárgyalást legközelebb folytatják.

Peronoszporaprognózis Az Ampelologiai Intézet közli, hogy az elmúlt hétnek (jun. 5—11) általában száraz időjárása az intézet által előrejelzett vidékek mindama helyein kedvezett a peronoszpora megjelenésének, a melyeken a rendkívüli sok zivatar esőt hozott. Ennek révén fejlődött ki a baj, mint az az intézetnek küldött anyag alapján megállapítható volt, a már korábban jelezett járásokon kívül újabban: A Duna—Tisza közén az ipolysági és szécsényi (Nógrádm.), hatvani (Hevesm.), jászberényi (J. N. K.-Szolnokm.), ráczkevei, abonyi, alsó-dabasi, dunavecsei, kalocsai (Pestm.), bajai (Bácsm.), szegedi (Csongrádm.) járásokban, továbbá a Duna mentén a biai (Fejérm.), simontornyai és völgysegi (Tolnam.), a Tisza mentén a törökbecsei és pancsovai (Torontálm.) járásokban, azonkívül az Alföld északkeleti vidékein a miskolci (Borsodm.), sátorlajaujhelyi (Zemplénm.), beregszászi (Beregsm.), debreczeni (Hajdum.) és biharkeresztési (Biharm.) járásokban, az Alföld keleti széle felé az eleki (Aradm.) és Erdélyben a dicsőszentmártoni (Kisküküllőm.) járásokban. Más vidékekről, mint a honnan előre nem láttuk a peronoszpora fellépését és előre nem jelezte, tényleg egy anyagküldemény sem érkezett, a melyeken a peronoszpora megállapítható lett volna. A közelebbi jövőben a nyugati végeket leszámítva mindenütt, főleg a Tisza-Maros szögében fennforog a peronoszpora tömege és mielőbbi megjelenésének veszedelme, tehát a rezes védekező anyagokkal való permetezés és rézkénporozása a szőlőnek el nem mulasztandó. Az Ampelologiai Intézet arra kéri a szőlősgazdákat, hogy azonnal küldjenek neki peronoszporás leveleket vagy fürtöket, mihelyt a baj akárcsak a legcsekélyebb nyomokban mutatkozik is, még akkor is, ha a gazda netán maga is felismerné a betegséget és tisztában van a védekezés módjával. Az intézet kiadott prognózisainak ellenőrzése, valamint további vizsgálatai okából kéri ezt Mindenkinek, a ki levelezőlapon hozzáfordul, díjtalanul küld az Ampelologiai Intézet (Budapest, II. Debrői-ut 15) védekező utmutatást és hivatalos válaszborítékot.

Borgazdasági tanfolyam lelkészek és tanítók számára. Abból a célból, hogy a lelkészek és néptanítók az okszerű borkezelésre vonatkozó ismereteket elsajátítsák s azután ezeket az ismereteket terjeszthessék, borászati szempontból kiváló pontossággal bíró községekben működő lelkészek és néptanítók részére a budafoki pinczemesteri tanfolyam helyiségeiben kéthetes borkezelési tanfolyamokat fognak tartani. Az első tanfolyam junius hó 21., a másik augusztus hó 11. napján kezdődik. Egy-egy tanfolyamra husz hallgatót vesznek föl. A fölvevett hallgatók hetven korona általányt kapnak. A kérvények junius hó 28. napjáig a tanfolyam igazgatójának adandók be.

Felvétel a kertészeti tanintézetbe. A kik a kertészeti tanintézet három éves kertész-képző tanfolyamára be akarnak iratkozni, azoknak hat középiskolai osztályt sikeresen be kell végezniök és egy évet kertészeti gyakorlatban kell eltölteniök. A gyakorlat megkezdése, nyilvántartás céljából, közlendő a tanintézet igazgatóságával és azt az uradalmi főkertésszel, vagy a helyi hatósággal is igazoltatni kell. A felvételi határidő augusztus 1-én jár le. Szülői háznál eltöltött gyakorlatot figyelembe nem vesznek.

Figyelmeztet az intézet igazgatósága még arra, hogy testi fogyatkozásban szenvedő, beteges emberek ne vállalkozzanak erre a pályára, mert az erős és munkabíró férfiakat kíván.

Erdőéri tanfolyamok. A görgényszentimrei, királyhalmi, lipótújvári és vadászerdei erdőéri szakiskolákban két éves tanfolyamot tartanak, a mely szeptember hónapban kezdődik. A tanfolyamokra pályázati kérvény alapján veszik fel a növendékeket. A kérvényeket július hó 3-ik napjáig az illető szakiskola igazgatóságához kell beküldeni. A jelöltek felvétel előtt felvételi vizsga alá bocsátják. Az iskolákban részint állami ellátásra, részint saját költségükre veszik fel a jelentkezőket. Az ellátás díja 330 korona évenként.

Az uradalmi kovács jogállása. Fölmerült esetből kifolyólag a hatásköri bíróság ítéletben mondotta ki, hogy az uradalmi szegődményes kovácsok gazdasági cselédeknek tekintendők és bérkövetéseik a cselédügyi hatóságok előtt érvevesztendők.

Kereskedelem, tőzsde.

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

— 1913. június 20. —

Mérsékelt kínálat és gyenge kereslet mellett készbuzában csendes az irányzat és a forgalomba került 12,000 mm. változatlan áron kelt el. Rozs néhány fillérrel olcsóbb, zab és tengeri változatlan.

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 79 kg. 22.70 K, 250 mm. 79 kg. 22.70 K, 150 mm. 78 kg. 22.50 K, 2000 mm. 78 kg. 22.60 K. 500 mm. 77.8 kg. 22.50 K.

Fehérmegyei: 100 mm. 80 kg. 22.70 K.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 80 kg. 22.40 K. 100 mm. 78 kg. 22.10 K.

Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 22.50 K, 100 mm. 77.5 kg. 22.35 K.

Mind három hónapra.

Rozs. 100 mm. 16.85 K, 100 mm. 16.80 K.

T-árpa. 200 mm. 16.30 K.

Zab. 100 mm. 18.90 K, 500 mm. 18.50 K. 100 mm. 18.10 K.

Tengeri. 200 mm. 16.10 K, 100 mm. 16.15 K. kocsira.

Készpénzfizetés mellett.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	10.55—10.56
Buza októberre	11.47—11.48
Rozs áprilisa	9.25—9.26
Rozs októberre	9.35—9.36
Zab áprilisa	9.73—9.74
Zab októberre	8.46—8.47
Tengeri 1913. májusra ..	8.02—8.03
Tengeri júliusra	8.12—8.13

SZESZ.

A szeszüzletben e héten is szilárd irányzat uralkodott és a szeszárak fedezési vásárlások folytán drágábban zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 206.50 — 207.50 koronáig, adózatlanul 67.50—68.50 koronáig, azonnali és június—augusztusi szállításra.

Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt 56 kor. kelt kötésre. Egyes barellok drágábban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz gyéren volt ajánlva és folyó kompany szállításra 61—61.50 kor. kelt el. Exkontingens szesz változatlanul szilárd.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59.50—60.50 korona.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	206.50—207.50 K
Finomított szesz adózatlan	67.50—68.50
Élesztőszesz adózva	—
Élesztőszesz adózatlan	—
Nyersszesz adózva	204.50—205.50
Denaturált szesz	56—56.50
Kicsinyben az ár 2—2.50 kor. drágább.	

Készáru-tőzsde 1913. június 20-án.

Fajta	Hektoliteronkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliteronkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	21.95	22.35
"	76	21.20	21.60	80	22.—	22.40
"	77	21.40	21.85	81	—	—
"	78	21.70	22.1	—	—	—
Fehérmegyei:						
"	75	—	—	79	21.70	22.10
"	76	21.—	21.80	80	21.80	22.20
"	77	21.—	21.55	81	—	—
"	78	21.30	22.70	—	—	—
Pestvidéki:						
"	76	21.10	21.50	79	21.80	22.20
"	77	21.30	21.75	80	21.90	22.30
"	78	21.50	22.—	81	—	—
Bánsági:						
"	74	—	—	77	21.30	21.75
"	75	20.80	21.30	78	21.50	22.—
"	76	21.10	21.50	79	—	—
Bácskai:						
"	74	—	—	77	21.30	21.80
"	75	20.90	21.35	78	21.60	22.15
"	76	21.10	21.55	79	—	—
"	—	—	—	80	—	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)	—	—	—	—	17.10	17.30
Árpa takarmányára elsőrendű másodrendű	—	—	—	—	16.40	16.80
Köles	—	—	—	—	19.30	19.90
Zab elsőrendű (új) középminőségű (új)	—	—	—	—	18.40	18.90
Tengeri belföldi új román v. bolgár	—	—	—	—	15.80	16.—
Repcekaposza	—	—	—	—	—	—

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. június 20-án. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekből 170 szekér réti széna, — szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 28 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 26 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Arak q-ként fillérben a következők:
 Réti széna I. r. 900—1000, réti széna II. r. 660—860, réti széna csomagolása —, muhar —, zsupszalma 400—480, alomszalma 280—360 takarmányszalma —, tengeriszár egyéb takarmány —, zabos-büköny 640—800 —, lóhere —, luczerna 700—860 (új), köles —, sarju — szalmaszecska 400—440, Összes kocsiszám 235. Összes súly 282.000 kilogramm.

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonáraktárak gabona és őrleményforgalmáról és készleteiről.

1913. június 7-től 1913. június 14-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1913. júni. hó 7-én	780066	155261	55644	190108	350091
Beté- 1913. júi. 7-től rozás 1913. júni. 14-ig	27986	4972	3583	6502	125100
Kitá- 1913. júni. 7-től rozás 1913. júni. 14-ig	30420	7295	6972	16149	86725
Készlet 1913. júni. hó 14-én	747632	152938	52211	180459	388466
II. Az 1913. június hó 14-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs	3251	2604	50	16240	83919
Berettyóújfal	2134	421	—	—	—
Békéscsaba	28022	264	1148	—	8708
Brassó	3808	12	489	2538	6722
Budapest	466487	60237	450	95990	67585
Csáktornyai	1888	908	2904	812	2111
Czegléd	14731	—	1982	1005	2588
Debrecen	3180	19664	383	840	304
Déaványa	21534	517	30	22	599
Érmihályfalva	1841	3317	—	34	1354
Fiume	10533	114	2752	29961	62829
Győr	6467	4787	2305	197	15018
Kaba	—	—	—	—	—
Karczag	6129	—	—	—	—
Kassa	5690	1887	1674	156	4111
Kisújszállás	9814	1297	62	184	—
Kisvárdai	2200	7100	—	—	150
Kolozsvár	10094	321	542	826	1364
Marosludás	—	—	—	—	—
Maros-Vásárhely	996	853	269	331	1320
Mátészalka	504	250	—	84	—
Mezőkaszon	3522	288	—	—	—
Mezőtúr	15883	512	959	862	22
Miskolc	—	44	—	1066	49034
Nagybeaskereke	4236	—	—	813	1075
Nagykanizsa	1798	17568	14247	—	—
Nagykároly	213	1912	86	—	—
Nagyszalonta	19231	5	—	604	—
Nagyseben	583	369	440	1423	9135
Nagy-Várad	3608	1079	—	297	739
Nyíregyháza	3942	16632	1071	68	668
Nyitra	2768	272	686	—	—
Pancsova	5206	—	—	—	1385
Pozsony	17468	325	3078	2541	195
Szarvas	6722	54	357	355	1652
Szatmár-Németi	4966	3636	205	210	753
Szeged	3640	1000	—	210	2013
Szombathely	—	—	9227	190	—
Temesvár	8690	4	—	941	5071
Versecz	5731	86	400	1012	9471
Észék	—	—	—	—	—
Sziszek	869	—	—	3411	28967
Zágráb	—	2323	—	14950	102
Zimony	1195	—	—	—	—
B) Szövetségi gabonáraktárak					
	14628	59	2857	289	356

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

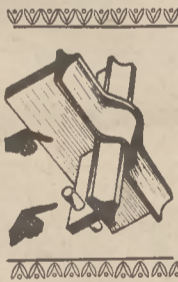
Társszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Különlegesség:

FARKAS-féle fűzött rendszerű idomvasablak

a legerősebb és legolcsóbb. Figyelem a merev összeépítésre! Figyelem az üvegszorító csapokra!

FARKAS ÉS TÁRSA vasszerkezeti- és idomvasablak gyár BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCZA 8. SZ.

Kiválóan berendezve gazdasági építkezésekhez szükségesített vas- munkák és istállóberendezések gyártására. — Elsőrendű referencziák. Számos kitüntetés és elismerő oklevél.

◆◆◆◆ KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT! ◆◆◆◆

Összes készletmennyünk beszerezhető a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE által is.

FARKAS-féle

sodronyüveges istállóablak

Előnye: üvegtörés nincsen, könnyen kezelhető, olcsó. ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Katonai és közalapítványi építkezéseknél magy. királyi Miniszteriumok által előírva.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, VIII., Baross-utca 10. szám.

Folyó év november hó 1-től saját szék-házába, a Kálvin-térre helyeztetik át.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyiszintén az ember életére a legkülönbözőbb módok szerinti előnyös feltételek mellett.

Az üzletterjedelmében a biztosított tagok dijarányukban részesülnek. A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjviszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyen működő képviselői közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2 527,990 K
Tartalékok	3,357,603 "
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból	10,740,000 "
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett jégkárokból	5,042,000 "
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860,000,000 "
Biztosított érték jégben " " "	68,000,000 "
Életbiztosítási állomány	15,240,000 "

A **Gazdák Biztosító Szövetkezete** társintézménye a „**GONDVISELÉS**” Országos Központi Segélyező Társulata utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő leánykibáztatási (önállóítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

A tavalyi nagy peronoszpóra-járvány idején is kitünő eredményt értek el szőlősgazdáink a

„PRO-VINO” nevű új permetező-szerrel.

Kitünően tapad! Azonnal oldódik! Aljat nem képez! Tessék ismertető füzetet Kérni!

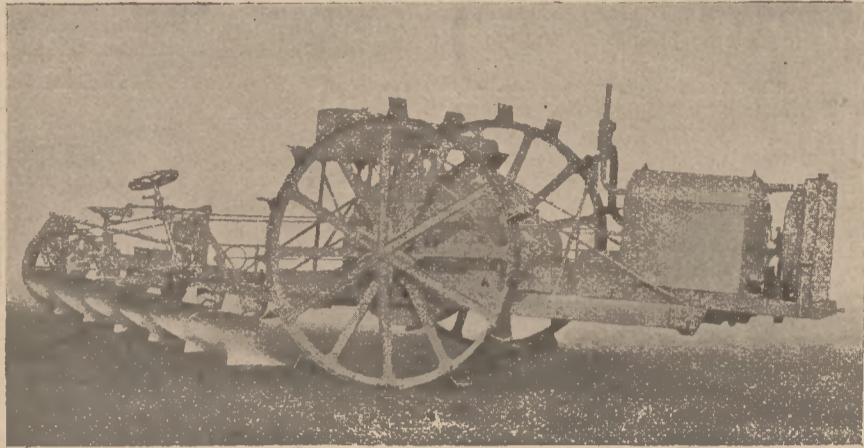
A por ára kg.-ként 50 kg.-os zsákban 56 fillér, kisebb zsákban 58 fillér. Ugyanannyi anyag kell belőle, mint a rézgáliczból s így a „PRO-VINO” a legolcsóbb permetező-szer!

Vezérképviselő: **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE**

Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Résztvesz a galántai ekeversenyen. Minden ekeversenyen **első** díjat nyert. Közel 700 eke dolgozik **kifogástalanul** a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselőt:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCA 4. SZÁM.

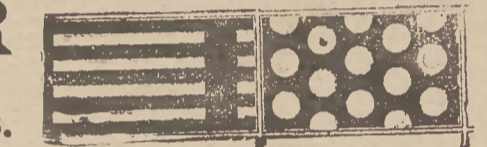
KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betét társaság, Budapest, V., Lipót-körút 15.

STAHEL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbíró-u. 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZO GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és mindenfajta **LEMEZROSTA** gőzeséplőgépek számára

60444/913. számhoz.

ÁLLATELADÁSI HIRDETÉS.

A m. kir. teréziánumi alapítvány uradalmának haszonbérbeadása következtében az uradalom állatállományából **3 és 4 éves ardenni—muraközi csikók és 1, 2, 3, 4 és 5 éves tarka tinók és 3 éves fehér tinók.**

1913. évi junius hó 27-én reggel 9 órakor Orbó pusztán megkezdődő

nyilvános szóbeli árverés

utján eladásra kerülnek.

Az állatok darabonként kerülnek eladásra és a kikiáltási áron aluli ajánlatok el nem fogadtnak. A vételár azonnal készpénzben fizetendő.

Az eladott állatok a vételár lefizetése után vevők tulajdonába mennek át és az eladó uradalom értük semmiféle szavatosságot nem vállal, megengedi azonban, hogy azok az árverést követő 48 órán át vevők költségére és veszélyére az uradalom területén tartassanak.

Bővebb felvilágosítást az alulirott miniszterium IX. ügyosztálya (Báthory-u. 12.) és a bátaszéki uradalmi tisztség ad,

Budapesten, 1913. junius havában.

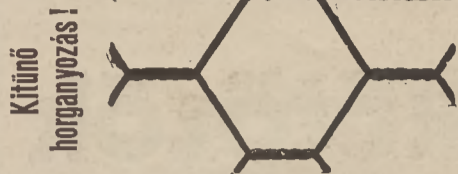
A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

HUTTER ÉS SCHRANTZ R. T.

szitaáru- és nemez-posztó-gyárak magyarországi telepe

BUDAPEST X, GYÖMRŐI-UT 80/19.

ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatait

Kitűnő horganyozás!

Olcsó árak!

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tűskés huzalok, sima huzalok, kétfélegyű szegek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártanak:

kerítésrácsok, kapuk és ajtók

a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig, előnyárak mellett. Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

KLISÉKET

MINDENMÉLY NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
HÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENCERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

Haszonbérleti hirdetmény.

A Felsőes uralkodó család alapítványa ráczevei uradalmához tartozó „Felsőpészéri pusztabirtok” (vasuti állomás: Alsódabas) 3483 kat. hold 1329 öl kiterjedéssel

1914 október 1-től 12 évre

haszonbérbe adatik.

A birtok bármikor megtekinthető. Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg **10%-ával 1913. évi junius hó 30-ig** alólírott uradalmi főtiszttséghez nyújtandók be, ahol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

A Felsőes uralkodó család alapítványa ráczevei uradalmának cs. és kir. Főtiszttsége.

Grassl s. k. kir. tanácsos.

Polgár Sándor

m. kir. szabadalmat nyert orvosi mű- és kötszerész
Budapest, VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészi és betegápolási eszközök. Gummárak, Suspensorium, Irrigator fecskenők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazzott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldökötök. — Valódi francia különlegességek (óvszerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mily tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve
16302. sz. a.

(Fenti címre ügyelni tessék.)

LÖSCHNIGG ANTAL papír nagykereskedése GRAZ :: Griesgasse 4.

alkalmas megvételre ajánl:

Csomagoló papírt almáshordók és ládák kirakására.

Finom vágott burkolópapírost, fehér vagy színeset, asztali gyűmölcsnek.

Legfinomabb papirgyapotot, asztali gyűmölcs rendezése és csomagolásához.

Selyem nyiradékot, fehér és színeset } csomagolási czélokra.

Fagyapotot,

Szállítási czimkéket.

Befőzéshez pergamentet ivekben vagy tekeresekben.

Valódi pergament papírost tekeresekben, szőlő, szárnyas, hal, vad, sajt és vaj csomagolására.

Perganypapírost vaj csomagolására.

Wieni fogóövet. Faszalagpapírost, rovarenyvet, gyümölcs- és szőlővédő zacskókat.

Mintákkal és árjegyzékkel szolgálunk.

Keveset használt, de gyárilag teljesen kijavított 18", 22", 900 mm., 1000 mm., 1225 mm.

cséplőgépek

a legjutányosabb árban

eladók,

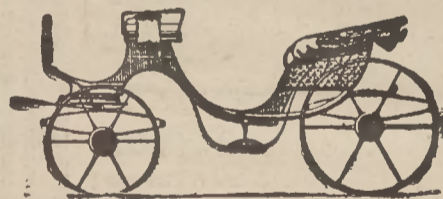
Dénes B. Betétitársaság,

BUDAPEST,

V., Lipót-körut 15. sz.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-uteza 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyiszinte mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Benzintraktor

legelsőrangú német gyártmány.

DIESEL

nyersolaj- és benzinmotorok gazdaságok részére!

Villamos berendezések.

SUGÁR LAJOS BUDAPEST

V., Lipót-körut 17.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban:
Budapest, VIII., József-utcza 15.

KOLLARIT

BÖRLEMEZ RUGANYOS VIHAR-BIZTOS ÉS IÓTALLÓ
SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

„Kollarit”-bőrlemez
kaucsuk-kompozícióval bevont szagtalan fedéllemez.

„Kollarit”-bőrlemez
mezőgazdasági és gyári épületekre a legalkalmasabb.

„Kollarit”-bőrlemez
vízmentes és a legnagyobb viharok is ellentáll.

„Kollarit”-bőrlemez
nem kell mázolni és így fenntartási költséget nem igényel.

Gyártja:
KOLLÁR ÉS TÁRSA, BUDAPEST.
Központi Iroda: V., Pozsonyi-ut 2/c.
Törzsgyár:
KOHN ÉS FRIED, UJPEST.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller Janos

Segeден. Cs. és kir. bizáncilagosan szab. abszolút mértékű és pontos, fémhálója a szomszédos ingáknál stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

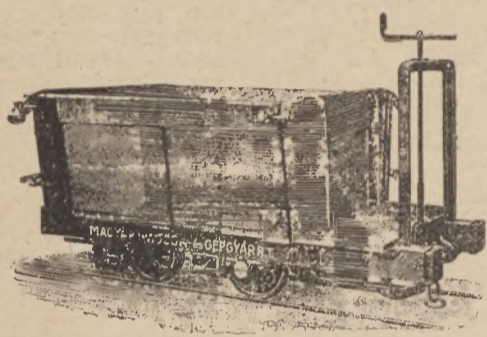
Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.

MANILLA aratógép kéveketőzők kartellen kívül.

NAGEL ADOLF, Budapest, Arany János-utca 10.

Távirat: NAGELA.

Telefon: 35—92.

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

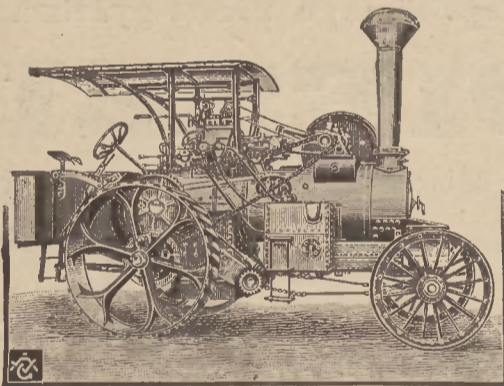
Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítóköröngök, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása **uj és használt** állapotban, **több évi részletfizetésre is.** Nyomjelzés, tervezés, építés!

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYŐR

keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. Keskenyvágányu Vasutoszt. BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

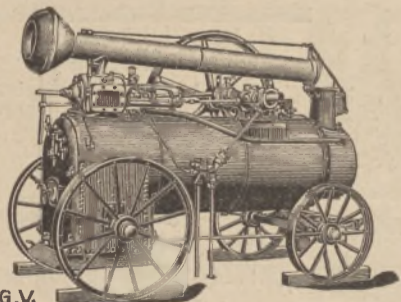
Az állami gépgyár gyártmányai:

UTIMOZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatűzelésre! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontásra és utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

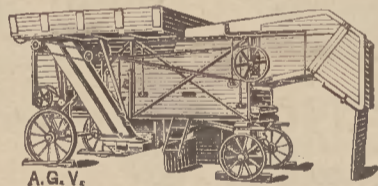

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatűzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

A.G.V.

Aczélkeretű golyóscsapágyas CSÉPLŐGÉPEK.

Csekély hajtóerőszükséglet! Csekély kenőanyag fogyasztás. Tengelykopás kizárva.

Nagy teljesítőképesség!

Eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító rosták. Resiczai aczélekék.

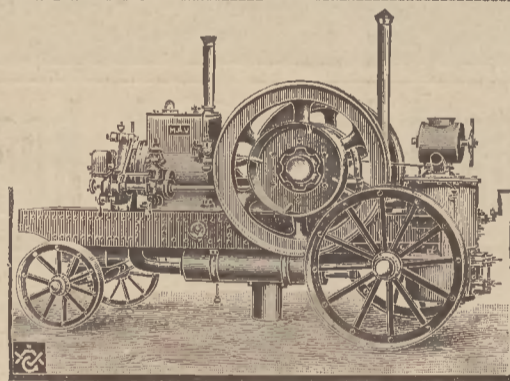
Losonczy egyszerű és műtrágya-
vetőszerkezettel kombinált

vetőgépek.

Gyomirtó boronák.

Szénagyűjtők.

Fűkaszálók. Aratógépek.

SZIVÓGÁZLOKOMOBILOK

Ujdonság!

Szabadalom!

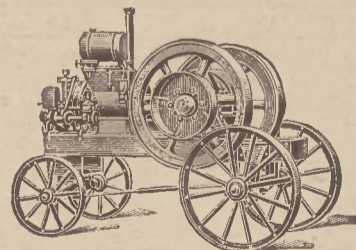
Rendkívül olcsó üzem!

Könnyű kezelés!

Zajtalan működés

Üzemköltség naponként körülbelül 5 korona.

Földgázüzemre is alkalmasak!

BENZINLOKOMOBILOK

porlasztóval (karburátor) és szab, szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem!

Egyenletes járás!

Egyszerű kezelés!

Kövés benzinfo gyasztás

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32.

Fiók-telepek;

**Nagyvárad
Debreczen
Temesvár**